

CCV centrum voor
criminaliteitspreventie en
veiligheid

Interventies op het gebied van jeugd en cybercrime

Aanzet voor de City Deal innovatie

Versie 12.12.2023
Het CCV

Inhoud

1	Samenvatting	4
1.1	Onderzoeksvragen en doel	4
1.2	City Deal interventies	5
2	Methode en afbakening	6
2.1	Methode: het plotten op assen	7
2.2	Witte vlekken	9
3	Verdieping op de plotresultaten	10
3.1	Interventies per leeftijdscategorie	10
3.2	Criminaliteitspreventie	10
3.3	Doelgroepgericht	11
3.4	Situationele interventies	12
3.5	Trechtermodel, van algemeen naar specifiek	12
	Bijlage 1.	13
	City Deal interventies PmG-gemeenten	13
	Geldezels	14
	Hack_Right	15
	HackShield	16
	Mijn Cyberrijbewijs	17
	Re_BooTCMP	18
	Youth Cyber Team	19
	Online interventies City Deal	20
	HackShield-varianten	21
	Digitaal veilig op weg naar de brugklas	21
	Digitale Inclusie	22
	Juice of (fake)news?	23
	Hackers de Baas	24
	HackShield Academy	25
	HackShield in de Bieb	26
	Framed	27
	Money Makers (onderdeel Geldezelproject Haarlem)	28
	Risk Factory	29
	Overige interventies jeugd & cyber	30
	(B)AdWords	31
	Bannering	32
	Challenge the Cyber	33
	Cyber24	34
	Cybersoek	35
	Cyberworkplace	36
	Digitaal Plein Katwijk	37
	Digitale geletterdheid jeugd	38
	Escaperoombus	39
	European Money Mule Action - EMMA	40
	Gamechangers	41
	Gamen met de politie	42

Geflasht!	43
Hackchallenges.nl	44
Hack-check	45
Hack In The Class	46
Hack the Box	47
Halt – Veilige school	48
Hoe was jouw dag online?	49
Knock-and-Talk	50
Laat Je Niet Hack Maken	51
MediaMasters	52
NetSmartz	53
Online jongerenwerk	54
Online Masters	55
Respect Online	56
Shitzooi	57
Se(cured)	58
Experts voegen interventies toe	59
Cyberbooth	60
Cybercrime Nazorg Pilot	61
DIVD Academy	62
JINC	63
Steek jij je hand uit?	64
U-Night	65
Verplicht financieel toezicht	66
Workshop voor en door ouders - Stichting Cyberbrein	67
Interventies offline wereld	68
Alleen jij bepaalt wie je bent	69
Amigo's	70
BASTA!	71
Bubble Games	72
Homerun (binnen Aanpak Geldezels)	73
Join Us programma	74
Kinderwerk	75
Leerstraffen	76
Moti-4	78
Samen Stevig Staan	79
School2Care	80
Stop Nu Ander Plan (SNAP)	81
TOPs! hulpverleningsvariant	82
Tools4U	83
Topzorg	84
Video-hometraining	85
Bijlage 2. Input van de experts	86
Bijlage 3. Input van de PmG-gemeenten	89
Bronnen	92

1 Samenvatting

In de City Deal Lokale Weerbaarheid Cybercrime (hierna: City Deal) staat de innovatieve lokale/regionale aanpak van cybercrime centraal met als focus onder meer de jeugd. Er bestaan meer dan 60 interventies op het gebied van jeugd in combinatie met cybercrime (en digitale criminaliteit).

In 2024 komt budgettaire ruimte voor het ontwikkelen van nieuwe interventies met betrekking tot cybercrime. Om de nieuwe uitvraag te faciliteren en innovatie te stimuleren op lokaal en regionaal niveau worden witte vlekken in de aanpak in beeld gebracht aan de hand van plotkaarten.

De aanpak in dit rapport kent een praktische insteek en is niet bedoeld om een uitputtend beeld te geven van alle bestaande interventies. Daarnaast is van veel interventies niet altijd duidelijk of deze nog actief gebruikt worden. Het betreffen ook interventies waarvan de lange termijneffecten (nog) niet wetenschappelijk verantwoord vastgesteld zijn. In dit rapport wordt gebouwd op *practice based* interventies, waarbij de ervaringen en zelfevaluaties van uitvoerders worden meegenomen.

1.1 Onderzoeksvragen en doel

DE VRAGEN IN HET KADER VAN DIT ONDERZOEK ZIJN:

- Welke interventies zijn (niet uitputtend) bekend op het gebied van jeugd en cybercrime
- Hoe kunnen deze interventies ingedeeld worden op werking?
- Zijn er gebieden waar interventies in mindere mate ontwikkeld zijn of geheel afwezig zijn?

HET ACHTERLIGGENDE DOEL VAN DIT RAPPORT IS:

- Aanzetten tot (verdere) ontwikkeling van interventies die vernieuwend kunnen zijn, die betrekking hebben op een witte vlek in de huidige aanpak op het gebied van cybercrime en jeugd.
- Gebruik te maken van hetgeen al bestaat in de praktijk, de parels onder de bestaande interventies.

1.2 City Deal interventies

Een aantal Preventie met Gezag-gemeenten (hierna: PmG-gemeenten) is in 2023 aan de slag gegaan met Jeugd en Cybercrime, ondersteund vanuit de City Deal. Voor de PmG-gemeenten zijn in 2023 informatiebijeenkomsten georganiseerd¹. De interventies die gepresenteerd werden, betreffen interventies waarmee in principe elke gemeente aan de slag kan en een goede start kan maken met de aanpak van cybercrime.

Deze interventies zijn gekozen op basis van hun (beoogde) werking; in de volgorde van algemene preventie/vergroten weerbaarheid, naar specifieke doelgroepen en het voorkomen daderschap, tot en met het opleggen van sancties. Kortom, van weerbaarheid naar het voorkomen van recidive. In het volgende overzicht staan de zes interventies beschreven die in het kader van deze ondersteuning vanuit de City Deal zijn aangeboden.

Weerbaarheid	Weerbaarheid	Weerbaarheid kwetsbaren
Mijn Cyberrijbewijs: Gratis lesprogramma dat bijdraagt aan de digitale weerbaarheid van leerlingen uit groep 7 en 8 van het primair onderwijs.	HackShield: Cybersecurity game voor kinderen tussen de 8 en 12 jaar. Versterken van de weerbaarheid. Ze worden gestimuleerd het geleerde ook over te brengen op hun (groot)ouders.	Youth Cyber Team: Versterken van de cyberweerbaarheid van kwetsbare jongeren.
Weerbaarheid en preventie	Preventie cyberbreinen	Preventie recidive
Aanpak Geldezels: Pilot-aanpak specifiek gericht op geldezels. Aanpak varieert van algemene voorlichting tot aanpak meervoudige daders.	Re_BootCMP: Interventie in de vorm van event voor jongeren tot en met 25 jaar met interesse en vaardigheden op het gebied van ICT, mede om daderschap te voorkomen.	Hack_Right²: Interventie voor jongeren tussen 12 en 23 jaar die voor het eerst voor een cyberdelict worden veroordeeld.

¹ Februari 2023: Delft, Dordrecht, Roosendaal en Vlaardingen; juni 2023: Almere, Enschede, Helmond, 's-Hertogenbosch, Maastricht, Nijmegen, Sittard-Geleen en Venlo; oktober 2023: Amsterdam, Arnhem, Breda, Den Haag, Eindhoven, Groningen, Heerlen, Leeuwarden, Lelystad, Rotterdam, Nieuwegein, Schiedam, Tilburg, Utrecht en Zaanstad

² Hack_Right is een interventie vanuit de strafrechtsketen en niet specifiek voor gemeenten ontwikkeld.

2 Methode en afbakening

De inventarisatie van interventies heeft plaatsgevonden door (online) literatuuronderzoek en door gebruik te maken van de al bekende inventarisaties van onder meer het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (hierna: het CCV) en de Veiligheidsalliantie regio Rotterdam (hierna: de VAR).

In de zoektocht naar interventies is ook gekeken naar met name erkende interventies die gericht zijn op delicten in de offline leefwereld, zoals diefstal, geweld, seksueel overschrijdend gedrag en middelengebruik. Als bron is gebruikt de databank van het Nederlands Jeugdinstituut (hierna: het NJI). Deze interventies hebben vaak als kenmerk dat het gaat om jongeren die gedragsproblemen vertonen en vaardigheidstekorten hebben. De interventies richten zich op het versterken van beschermende factoren en het verminderen van de cognitieve en sociale vaardigheidstekorten die een rol spelen bij het plegen van delicten. Dezelfde factoren kunnen in de online leefwereld een rol spelen. Doorontwikkeling van de interventies lijkt daarmee een *quick win* te kunnen zijn. In het kader van de City Deal liggen hier mogelijk kansen om te innoveren. Om dit inzichtelijk te maken is een separaat hoofdstuk opgenomen met de zogenaamde offline interventies.

Tot slot is gekeken naar de erkende leerstraffen die op advies van de Raad voor de Kinderbescherming kunnen worden opgelegd. Interventies die sterk op elkaar lijken zijn niet allemaal opgenomen in het overzicht.

In augustus 2023 is de plotaanpak met tweeledig doel voorgelegd aan een groep van experts. Ten eerste om te onderzoeken of wij interventies missen en eventuele ontbrekende informatie aan te vullen. Ten tweede om te toetsen of de geconstateerde witte vlekken aansluiten bij de beleving in de praktijk. Op basis van de bevindingen is het eerste concept aangepast en zijn interventies aangevuld. Deze tweede versie is verspreid onder de 15 gemeenten³ die in 2022 reeds gestart zijn met Preventie met Gezag. De 15 gemeenten zijn in oktober 2023 uitgenodigd om kennis te maken met de in de City Deal opgenomen interventies⁴. Daarnaast zijn de witte vlekken gepresenteerd en is getoetst of dit aansluit bij hun beleving.

In totaal zijn 51 online interventies geplot langs de verschillende assen en zijn aanvullend 16 interventies in de offline omgeving beschreven die kansen bieden voor de online wereld. De interventies zijn opgenomen in Bijlage 1. Bijlage 2 bevat een samenvatting van de bevindingen van de experts tijdens een bijeenkomst op 31 augustus 2023. Bijlage 3 bevat aanvullingen die tijdens de sessie in oktober 2023 zijn gedaan door de PmG-gemeenten.

³ Amsterdam, Arnhem, Breda, Den Haag, Eindhoven, Groningen, Heerlen, Leeuwarden, Lelystad, Rotterdam, Nieuwegein, Schiedam, Tilburg, Utrecht en Zaanstad

⁴ Binnen de City Deal worden de volgende zes interventies gepresenteerd: Mijn Cyberrijbewijs, HackShield, re_BootCMP, Hack_Right, Youth Cyber Team en Aanpak geldezels

2.1 Methode: het plotten op assen

Om het witte vlekken-onderzoek uit te kunnen voeren is gezocht naar een manier om de meest bekende, al dan niet nog steeds in gebruik zijnde interventies te plotten op specifieke kenmerken, assen genoemd. In de criminologie wordt gebruik gemaakt van een tweedimensionaal model om de rijke hoeveelheid aan preventieve interventies systematisch te kunnen ordenen naar typen interventies;⁵

- Primair
- Secundair
- Tertiair
- Dadergericht
- Slachtoffergericht
- Situationeel

Criminaliteitspreventie

- Primaire preventie is gericht op de grote groep van potentiële daders en slachtoffers.
- Secundaire preventie is gericht op een specifieke risicogroep.
- Tertiaire preventie betreft het voorkomen van recidive van daders en herhaald slachtofferschap.
- Dadergerichte en slachtoffergerichte interventies richten zich op (mogelijke) daders en slachtoffers.
- Situationele preventie zou men kunnen vertalen als interventies die zich richten tegen het motto “gelegenheid maakt de dief”. Interventies die hieronder vallen richten zich op het aanpassen van de gelegenheid. Die gewijzigde omstandigheden veranderen vervolgens het menselijk gedrag. Vertalend naar cybercrime kan men bijvoorbeeld denken aan technische interventies zoals het invoeren van twee-factor-authenticatie, het gebruik van CloudFlare om websites te beschermen tegen (d)DOS-aanvallen en het gebruik van Google Adwords om jongeren te waarschuwen dat zij zich mogelijk op strafbaar pad begeven. Bij situationele preventie kan men dus denken aan de inzet van techniek om het internet veiliger te maken of het voor criminelen moeilijker te maken.

Wanneer we de interventies plotten in dit bekende schema, ontstaat het volgende globale beeld:

	Primair - universeel	Secundair - risicogroep	Tertiair – voorkomen recidive en herhaald slachtofferschap
Dadergericht	15	12	5
Slachtoffergericht	35	5	2
Situationeel	3		

Het globale beeld is een overvloed aan interventies in de cellen primair slachtofferschap, daderschap en een tekort op het aanbod van situationele preventie. Voor een beter begrip van de sterke en zwakke kanten van het huidige aanbod van interventies moeten wij dieper graven en een meer genuanceerd beeld schetsen. Op basis van gesprekken met medewerkers van gemeenten, politie en beleidsmakers van het ministerie van Justitie en Veiligheid zijn aanvullende assen gekozen om de benodigde diepgang te halen.

⁵ Dijk, Jan J. M. van & Jaap de Waard (1991). A two-dimensional typology of crime prevention projects: With a bibliography. Criminal Justice Abstracts, vol. 23, no. 3, September, pp. 483-503.

Dadergericht

Daders zijn in het kader van dit rapport onderverdeeld in drie groepen daders, namelijk kwetsbare daders, cyberbreinen en opportunisten.

Kenmerken van kwetsbare daders zijn jongeren die licht verstandelijk beperkt zijn, laagopgeleid en/of laaggeletterd zijn, jongeren die de consequenties van hun acties vanwege persoonlijke kenmerken, niet goed kunnen overzien. Kwetsbare daders kunnen evengoed kwetsbare slachtoffers zijn. Cyberbreinen zijn jongeren die over technische skills beschikken, en deze al dan niet bewust inzetten voor cybercrime. Veelal komt dit door het niet goed beseffen wat de regels zijn online. Tot slot zijn er opportunisten. Dit zijn daders die wel degelijk beseffen of hadden moeten beseffen dat wat zij doen niet toegestaan is, en desondanks de activiteiten plegen.

Soorten slachtoffers

Voor slachtoffers is een soortgelijke indeling te onderkennen. Kwetsbare slachtoffers zijn wederom de licht verstandelijk beperkten of slachtoffers die onder druk of door chantage kwetsbaar te maken zijn. Deze slachtoffers kunnen als slachtoffer ook gebruikt worden als dader. De grens hiertussen is niet eenduidig. Onwetende slachtoffers zijn slachtoffers die niet beseffen hoe zij slachtoffer zijn geworden of kunnen worden. Met kennis en gerichte educatie kan preventie hier plaatsvinden. Tot slot zijn ook sommige slachtoffers te kwalificeren als opportunisten, bijvoorbeeld doordat zij hadden kunnen beseffen dat iets een vorm van cybercrime of digitale criminaliteit is, en desondanks geloven dat zij geen slachtoffer zullen worden.

Leeftijd

De leeftijdscategorieën zijn onderverdeeld in drie categorieën, waarbij aansluiting is gezocht bij de leeftijd per soort onderwijs, startend bij het primaire onderwijs. Uit het onderzoek blijkt dat de verschillende interventies aansluiting zoeken bij het onderwijs.

De assen in een oogopslag

Leeftijdscategorieën

- 8 – 12 jaar (primair onderwijs)
- 12 – 18 jaar (secundair onderwijs)
- 18 – 25 jaar (beroepsopleidingen)

Daders

- Kwetsbare daders
- Cyberbreinen
- Opportunisten

Slachtoffers

- Kwetsbare slachtoffers
- Onwetende slachtoffers
- Opportunisten

Criminaliteitspreventie

- Primair
- Secundair
- Tertiair
- Situationeel

2.2 Witte vlekken

In aanvulling op de interventies die al binnen de City Deal Weerbaarheid Cybercrime gepresenteerd worden, is met behulp van het plotten gekeken naar de witte vlekken in het interventielandschap.

Uit het onderzoek zijn, samengevat, zes witte vlekken naar voren gekomen;

- Ontbreken van een primaire interventie, namelijk gericht op:
 - ouders van slachtoffers en daders;
- Ontbreken van secundaire interventies, gericht op de volgende groepen:
 - kwetsbare daders en slachtoffers;
 - opportunistische daders;
- Ontbreken van tertiaire interventies, door middel van bijvoorbeeld:
 - (vroeg)signalering daders;
 - verbinding met (jeugd)zorg;
- Ontbreken van technische interventies – situationele aanpak.

De nieuwe uitvraag voor de City Deal zou zich dan ook op deze witte vlekken kunnen richten.

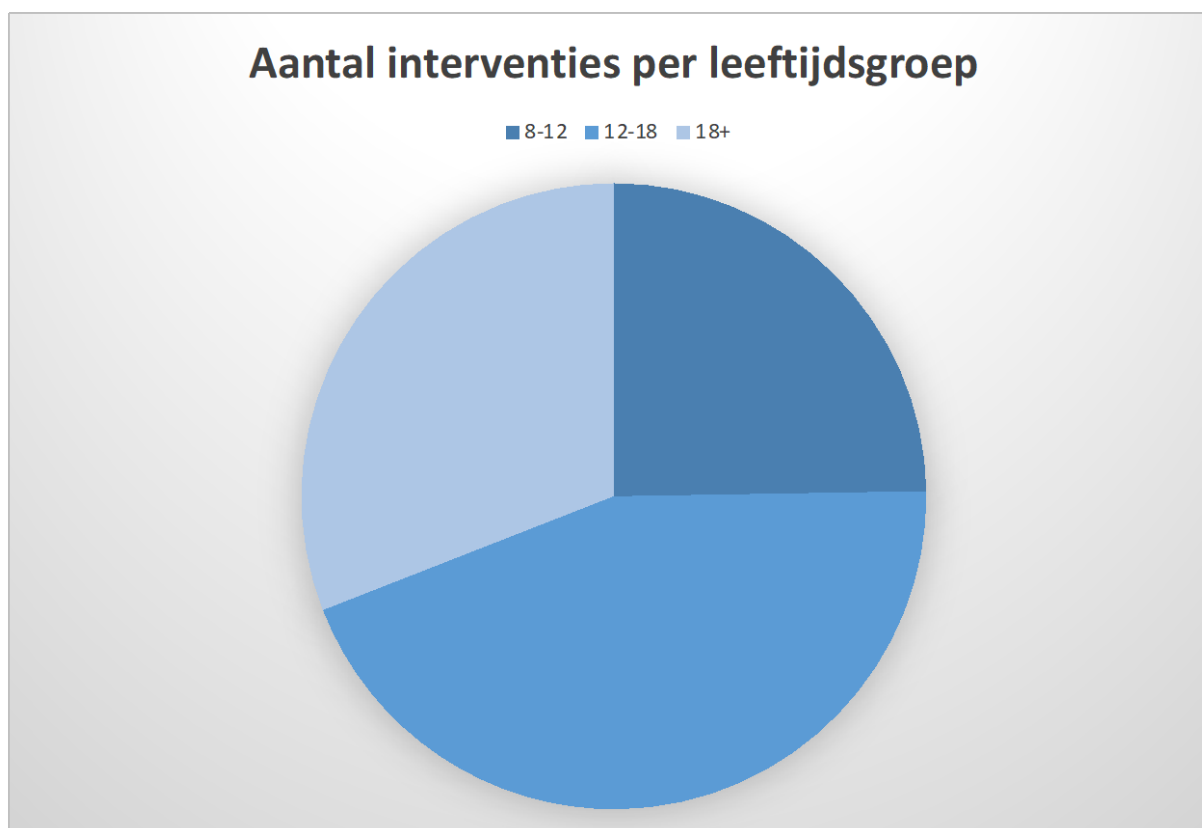
In Bijlage 1 zijn de interventies opgenomen die geplot zijn. Per interventie staat aangegeven hoe gescoord wordt op de assen, welke gemeenten of regio's eventueel aan de slag zijn met de interventies, wat de gemiddelde kosten zijn voor een gemeente (voor zover bekend) en zijn verwijzingen opgenomen voor meer informatie.

Gestart wordt met een nadere beschrijving van de interventies die nu al binnen de City Deal worden gepresenteerd aan de PmG-gemeenten. Aansluitend worden de overige City Deal interventies beschreven die betrekking hebben op jongeren, waarna de andere interventies opgesomd worden die gaan over de online leefwereld. Tot slot volgt een overzicht van interventies over de offline leefwereld van jongeren.

3 Verdieping op de plotresultaten

3.1 Interventies per leeftijdscategorie

Het aanbod aan interventies is zoals gesteld groot. Geplot langs de leeftijdsgroepen - onderverdeeld in de leeftijd van 8-12 jaar, 12-18 jaar en 18-27 jaar - kan men zien dat met name de jongeren op de middelbare scholen behoren tot de doelgroep van veel interventies. De verdeling van interventies naar leeftijd is redelijk in balans te noemen.

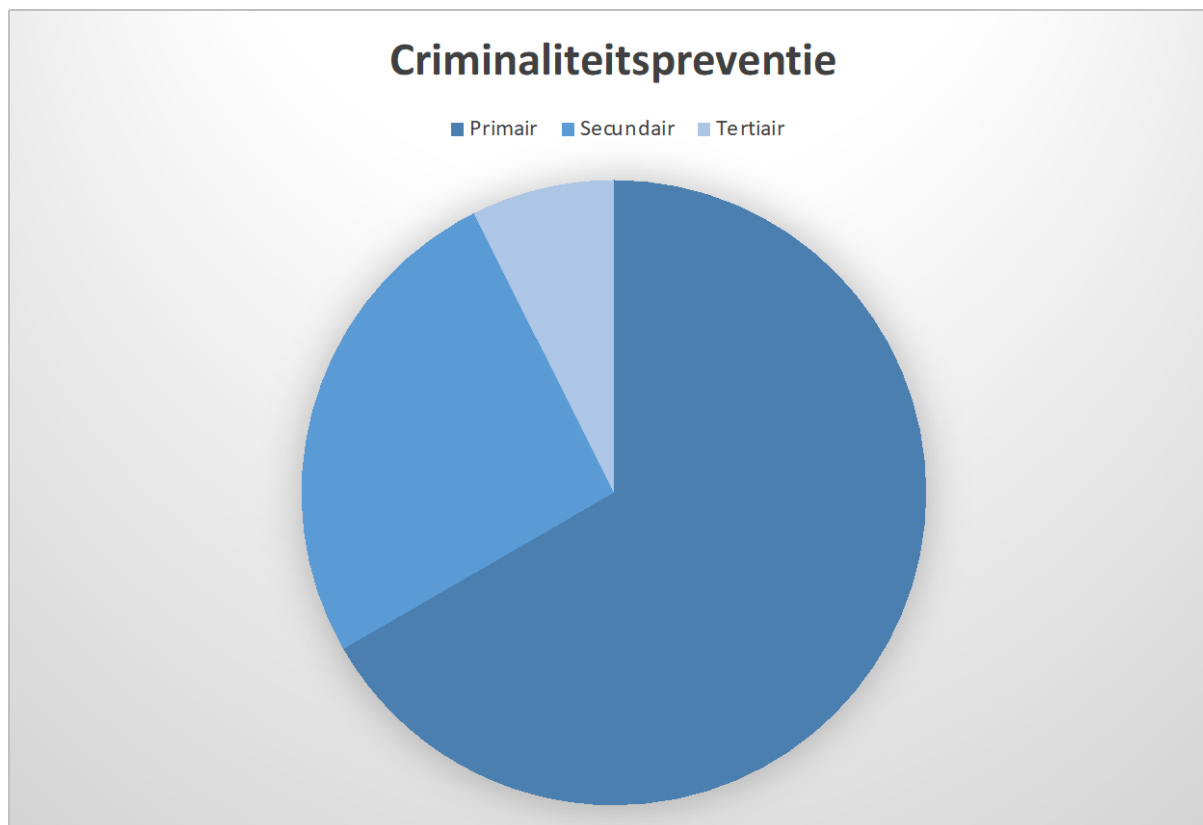

3.2 Criminaliteitspreventie

Als gekeken wordt naar criminaliteitspreventie is duidelijk zichtbaar dat het merendeel van de interventies primaire preventie betreffen en slechts een heel klein aantal tertiaire preventie betreft.

Interventies gericht op primaire preventie worden vaak in de vorm van lespakketten aangeboden via en aan de scholen. Tijdens het bekijken van de interventies blijkt het aanbod aan lespakketten versnipperd te worden aangeboden aan de scholen, waardoor het voor docenten ingewikkeld kan zijn om zelf te bepalen welk pakket gebruikt moet worden.

Tertiaire interventies zijn gericht op het individu en het voorkomen van recidive. Dit soort interventies is nauwelijks aangetroffen binnen de onderzochte groep interventies. Dit lijkt samen te vallen met de door experts genoemde leemte op het gebied van (vroeg)signalering van mogelijke slachtoffers/daders en de (ontbrekende) koppeling naar (jeugd)zorg binnen het cybercrime-domein.

3.3 Doelgroepgericht

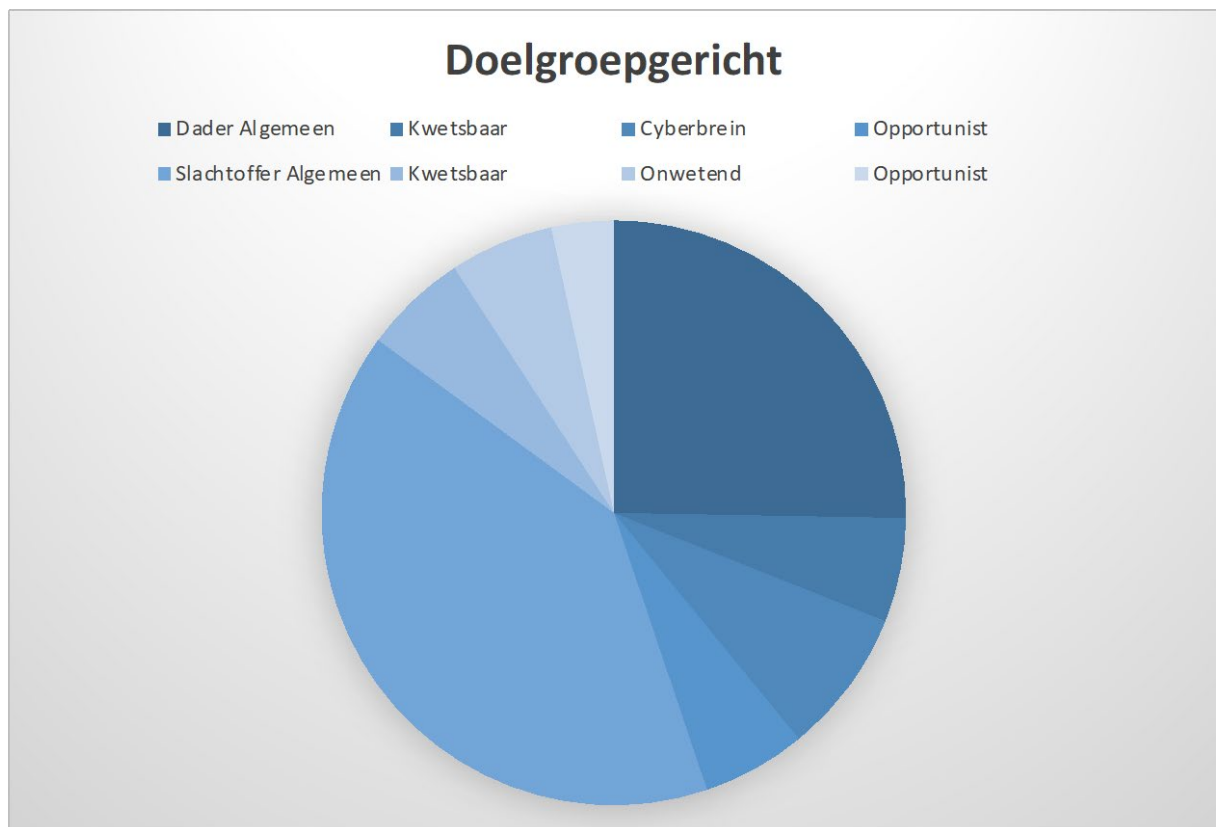
Veel interventies hebben een brede doelgroep en zijn in algemeenheid gericht op het vergroten van de weerbaarheid van jongeren tegen cybercrime. Bewustwording is daarbij de insteek. In iets mindere mate bestaan interventies gericht op het voorkomen van daderschap, de preventieve interventies. Deze interventies kennen vooral een brede, algemene doelgroep. Vaak gaan het vergroten van weerbaarheid en preventie van daderschap hand-in-hand.

Wanneer we inzoomen op specifieke doelgroepen, dan is zichtbaar dat deze veel minder aandacht krijgen, feitelijk in lijn met het beperkte aanbod van de subsidiaire en tertiaire preventie. Dit komt overeen met het beeld dat tijdens de expertsessie naar voren is gekomen.

Voor kwetsbare daders zijn weinig interventies te vinden. Binnen het project geldezels is hier aandacht voor, maar in de bredere context van cybercrime ontbreekt het aan goede interventies. Er is aandacht voor kwetsbare jongeren vanuit jeugdzorg, waarbij de risicofactoren onder meer de beperkte sociale en probleemoplossende vaardigheden zijn. Over het digitale gedrag van deze doelgroep, met name gerelateerd aan criminaliteit online, is weinig kennis voor handen. Specifiek ten aanzien van het online crimineel gedrag bij kwetsbare jongeren wordt een witte vlek gezien. De offline interventies bieden hier kansen maar vereisen doorontwikkeling naar de online omgeving.

Er bestaat bij professionals zorg over de cyberbreinen. Veel cyberbreinen kunnen moeilijk meedraaien in het reguliere schoolsysteem en komen thuis te zitten, soms hele dagen online. Deze jongeren bereiken met interventies is een uitdaging. Re_BootCMP is een van de manieren om hen te bereiken, maar om blijvend te voorkomen dat deze jongeren, vaak ook kwetsbaar, maar technisch slim, de verkeerde kant kiezen, zal meer op het gebied van zorg moeten plaatsvinden.

Eenzelfde beeld bestaat feitelijk ten aanzien van de opportunistische daders en slachtoffers. Er is weinig koppeling tussen de offline en online omgeving en het ontbreekt aan nazorg.

3.4 Situatiele interventies

Slechts een drietal interventies is aangetroffen die gericht zijn op of geschikt zijn voor jeugd en cybercrime. Bannering, Google Adwords en het gebruik van een (kortgezegd) "lokadvertentie" binnen het project Moneymakers. Situatiele interventies in de vorm van technische ingrepen, zouden mogelijk bij jeugd voor effect kunnen zorgen op het voorkomen van cybercrime.

3.5 Trechtermodel, van algemeen naar specifiek

Een goede interventiestrategie start met de algemene voorlichting voor een brede groep en eindigt bij de op maat gesneden interventie voor een specifieke dader of slachtoffer. De interventies die vanuit de City Deal zijn gepresenteerd, bieden al een goede basis. Deze interventies kunnen eventueel aangevuld worden met andere interventies, zodat een meer dekkend interventiepalet wordt ingezet.

Als advies kan worden meegegeven om de volgende uitgangspunten voor (nieuwe) interventies te hanteren:

- Koppeling aan reeds ingezette/bestaande interventies
- Een goede verdeling in leeftijdscategorieën
- Een balans in de verdeling naar locatie, dus op school, in vrije tijd of online bijvoorbeeld
- Een logische opbouw van algemeen werkende interventies naar steeds specifiekere werkende interventies tot aan een persoonsgerichte aanpak.

Bijlage 1.

City Deal interventies PmG-
gemeenten

Geldezels

Beschrijving interventie

Het CCV ontwikkelt een leidraad voor gemeenten bij de aanpak van geldezels. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van onder meer de Geldezel Tool. De Geldezel Tool geeft aan de hand van het aantal jongeren (leeftijd 15-25) in de gemeente, een indicatie over het aantal jongeren dat geldezel is geweest, het aantal jongeren dat is benaderd door *recruiters*, hoe deze jongeren zijn benaderd en het aantal geldezels dat hulp weet te vinden.

Kosten interventie

Voornameelijk capaciteit.

Gebruik interventie

De leidraad is in ontwikkeling en bijna gereed voor gebruik. Eind november 2023 gaan drie PMG-gemeenten van start met de aanpak van geldezels met ondersteuning van het CCV.

Erkenning of Practice Based

In de leidraad wordt zoveel als mogelijk de kennis en ervaring gebundeld vanuit het City Deal Geldezelproject in de gemeente Haarlem, de regionale samenwerking Noord-Holland Samen Veilig, het Landelijk Meldpunt Internet Oplichting, de Electronic Crimes Task Force (ECTF), de Nederlandse Vereniging van Banken, de VAR en de politie-eenheid Rotterdam.

De tool is ontwikkeld op basis van de publicatie ‘Money Mules and Cybercrime Involvement Mechanisms: Exploring the Experiences and Perceptions of Young People in the Netherlands’ van Bekkers, L., Van Houten, Y., Spithoven, R., & Leukfeldt, E. R. (2023). Alle City Deal-projecten worden *practice based* geëvalueerd.

Toevoeging vanuit de witte vlekken-analyse

De lokale projectleiders geldezels kunnen in het project de verbinding leggen met jeugdzorg.

Rol van de gemeente

Regievoering

Nadere informatie interventie

Geldezel-tool

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	

Hack_Right

Beschrijving interventie

Politie en Openbaar Ministerie komen ze steeds vaker tegen: jongeren die zich schuldig maken aan hacken. Ze realiseren zich vaak niet wat de gevolgen kunnen zijn en hoe groot de schade is. Speciaal voor jonge hackers is 'Hack_Right' ontwikkeld; een alternatief, onderdeel of aanvulling op een strafrechtelijk traject. Met als doel: deze 'first offenders' op het rechte pad krijgen én houden. Hack_Right kan als alternatief voor een straf maar ook als onderdeel van of náást een straf opgelegd worden. Alleen jongeren die bekennen, in principe geen eerdere cyberdelicten hebben gepleegd en bereid zijn zich op een positieve manier te ontwikkelen, komen ervoor in aanmerking. Hack_Right bestaat uit drie onderdelen, die je kunt zien als puzzelstukjes: onderdeel één gaat over ethische en juridische online grenzen, onderdeel twee gaat over impactbesef, excuus en schadeherstel, en onderdeel drie gaat over het positief stimuleren van digitaal talent. Elk onderdeel voegt iets toe aan de gedragsverandering van de jongeren.

Kosten interventie

Voor de gemeente zijn geen kosten verbonden aan de interventie.

Gebruik interventie

In principe kan de interventie in elke eenheid gebruikt worden. Hack_Right kan worden ingezet als Halt-interventie, als werkstraf bij de Raad voor de Kinderbescherming of als onderdeel van het reclasseringstoezicht. Hack_Right kan (buiten Halt) ook in combinatie worden ingezet met een reguliere werkstraf, taakstraf of zelfs gevangenisstraf.

Erkenning of Practice Based

Hack_Right is als interventie onderzocht. Er ligt een plan- en procesevaluatie van Hack_Right, deze is te downloaden. Dit onderzoek is uitgevoerd in het beginstadium van de inzet van de interventie. Een effectmeting heeft nog niet plaatsgevonden. Alle City Deal-projecten worden momenteel *practice based* geëvalueerd. De oplevering vindt plaats eind 2023.

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Partner

Nadere informatie interventie

[Website](#)

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X		X	X	X								

HackShield

Beschrijving interventie

HackShield is een game die kinderen tussen de 8 en 12 jaar oud weerbaar maakt tegen cybercriminaliteit. Via deze game worden kinderen opgeleid tot 'Cyber Agents' die zichzelf en hun omgeving kunnen beschermen tegen online gevaar. De stichting HackShield kent allerlei varianten op de game. Deze worden verder beschreven onder de overige interventies.

Kosten interventie

De basiskosten van HackShield zijn afhankelijk van de omvang van de gemeente. Een gemeente betaalt voor Licentiepakketten.

Gebruik interventie

HackShield wordt inmiddels in 148⁶ gemeenten ingezet.

Erkenning of Practice Based

Vanuit het Regionaal samenwerkingsverband Noord Holland Samen Veilig is informatie beschikbaar via het CCV over de inzet van HackShield en een onderzoeksrapport. Alle City Deal-projecten worden momenteel *practice based* geëvalueerd. De oplevering vindt plaats eind 2023.

Nadere informatie interventie

- [Handreiking](#)
- [Algemene factsheet](#)
- [Evaluatie factsheet; een kort overzicht van de evaluatie van de pilot](#)
- [Rapportage; een evaluatie van de implementatie en resultaten van HackShield in Noord-Hollandse gemeenten](#)
- [Website HackShield](#)

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Regievoering

Financiering

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X			X							X				

⁶ Peildatum 17 juli 2023, bron: <https://nl.joinhackshield.com/nl>

Mijn Cyberrijbewijs

Beschrijving interventie

Mijn Cyberrijbewijs is een gratis lesprogramma voor leerlingen uit groep 7 en 8 van het primair onderwijs. Aan de hand van thema's zoals online hate speech, online fraude, doxing, hacking en sexting leren en ervaren kinderen meer over online slachtoffer- en daderschap. Van kennis, via inzicht naar gedrag met handelingsperspectief.

Kosten interventie

Het lesprogramma is gratis te gebruiken door leerkrachten.

Gebruik interventie

De interventie wordt inmiddels door een aantal scholen gebruikt.

Erkenning of Practice Based

Mijn Cyberrijbewijs is tot stand gekomen met behulp van verschillende (wetenschappelijke) onderzoeken en literatuur. Veelal op het thema van onderwijskunde en/of (gedrag op) het internet en/of (digitale) gedragsverandering. In de ontwikkeling en realisatie van Mijn Cyberrijbewijs speelt het onderzoek Online ontspoord een prominente rol. Dit onderzoek naar de aard en de omvang van online schadelijk en immoreel gedrag is in opdracht van het WODC uitgevoerd door het Rathenau Instituut. In Online Ontspoord zijn de specifieke kenmerken van het internet in kaart gebracht. Mijn Cyberrijbewijs beoogt leerlingen kennis en inzicht te geven in deze kenmerken en ze daarmee digitaal weerbaar te maken.

Mijn Cyberrijbewijs is daarnaast gebaseerd op de werkmethode "socratisch gesprek". Dit is een in het onderwijs bekende en beproefde werkwijze waarbij gesprekspartners hun oordeel uitstellen en luisteren naar elkaar. Voor meer informatie over het socratisch gesprek in de klas zie: Socrates in the classroom.

De interventie is (nog) niet geaccrediteerd.

Nadere informatie interventie

Website

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X			X							X				

Re_BootCMP

Beschrijving interventie

Jongeren die de neiging hebben om online de grens op te zoeken, worden geworven door onder meer online campagnes en gastlessen. Tijdens de gastlessen wordt een assessment afgenomen waarin de interesse, de neiging om online de grens op te zoeken, maar ook de IT-vaardigheden van de jongeren gemeten worden. Als de jongere voldoet aan de vooraf bepaalde score, kan de jongere een uitnodiging verwachten voor de re_BootCMP. Dit is een event van een dag dat wordt georganiseerd op een aansprekende locatie met een programma voor zowel de jongeren als hun ouders/verzorgers. Gastsprekers zijn onder andere politiefunctionarissen, specialisten uit de cybersecurity- en gaming industrie, ervaringsdeskundigen en ethische hackers. Het event wordt afgesloten met een hackchallenge waarmee prijzen te winnen zijn. (Lokale) media worden gevraagd aandacht aan het event te besteden.

Kosten interventie

De re_BootCMP's worden gefinancierd vanuit de City Deal. Er is 10.000 euro per event beschikbaar. Het budget is met de reeds geplande events vooralsnog uitgeput.

Gebruik interventie

In 2021 was de try-out in Noord-Holland. In 2022 en begin 2023 zijn re_BootCMP's georganiseerd in Midden-Nederland, Noord-Holland, Oost-Nederland en Limburg. In het najaar 2023 en begin 2024 staan re_BootCMP's gepland in de regio Amsterdam, Noord-Nederland, Oost-Brabant, Rotterdam, Haaglanden en Zeeland – West – Brabant. Bij het inzetten van deze interventie wordt ondersteuning geboden vanuit het Cyber Offender Prevention Squad – team van de Landelijke Eenheid. Tijdens de re_BootCMP worden meerdere interventies gebruikt, zoals HackShield, Gamen met de Politie en Hack in the Class.

Nadere informatie interventie

- [Website](#) waar de jongeren het assessment doen
- Media-toolkit is beschikbaar op aanvraag
- Praktijkhandleiding en Theoriehandleiding beschikbaar op aanvraag

Erkenning of Practice Based

De interventie wordt momenteel door de Haagse Hogeschool onderzocht. De planevaluatie heeft plaatsgevonden, momenteel wordt de procesevaluatie uitgevoerd. Alle City Deal-projecten worden momenteel *practice based* geëvalueerd.

Rol van de gemeente

Regievoering

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X		X				X						

Youth Cyber Team

Beschrijving interventie

Onder regie van de gemeente Arnhem wordt samengewerkt met een tweetal organisaties voor jeugd- en jongerenwerk in Arnhem: Presikhaaf University en AM-Supportteam. Zij hebben de contacten en netwerken in deze kwetsbare wijken en zijn in staat om de Youth Cyber Team te formeren en begeleiden. Het Youth Cyber Team geeft jongeren die hierbij zijn aangesloten status en aanzien. Hierdoor gaan andere jongeren in de wijk inzien dat het niet noodzakelijk is om crimineel actief te zijn om status en aanzien te krijgen. Een ander doel van het project is dat het Youth Cyber Team na verloop van tijd ook andere YCT's in de stad Arnhem of daarbuiten kan opleiden om zelf een soortgelijk team op te zetten (olievlekwerking).

Kosten interventie

De kosten zijn vooralsnog onbekend.

Gebruik interventie

De gemeente Arnhem ontwikkelt deze werkwijze. Ook de gemeenten Tilburg en Roosendaal starten met varianten op deze aanpak.

Erkenning of Practice Based

De inzet van deze interventie is onderzocht door Bureau Beke. In het rapport staat de volgende opmerking die waardevol is voor iedere gemeente die zelf aan de slag wil met een soortgelijk project: "Wanneer dit project elders uitgevoerd gaat worden, is het mogelijk dat de jongerenwerkers van PU en AM in een startbijeenkomst het project, proces en potentiële uitkomsten presenteren en onderwijzen aan de nieuwe jongerenwerkers. Dit betreft een 'Train-de-trainer'-concept".

Nadere informatie interventie

- [Factsheet](#)
- [Introductievideo](#)
- [Onderzoek](#)

Rol van de gemeente

Regievoering

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X					X				X			

Online interventies City Deal

HackShield-varianten

HackShield kent meerdere varianten en is continue in ontwikkeling. Hieronder volgt een kort overzicht van de verschillende interventies die ontwikkeld zijn samen met of door HackShield.

Digitaal veilig op weg naar de brugklas

Ook wel: HackShield het kaartspel.

Beschrijving interventie

Leerlingen van groepen 7 en 8 lopen risico's als zij zich in de digitale wereld begeven. Samen met de makers van HackShield is een kaartspel ontwikkeld om hen bewust te maken van de gevaren. Het spel sluit aan bij HackShield en kan dan ook tijdens een ouderavond gespeeld worden. Het is een project van de VeiligheidsAlliantie regio Rotterdam.

Kosten interventie

Het kaartspel is voor iedereen te bestellen voor € 9,95 (exclusief verzendkosten).

Gebruik interventie

Het spel kan zelfstandig, vooruitlopend op of naast Cyber24 van het CCV worden gespeeld en sluit aan bij HackShield de game. Ter gelegenheid van de Week van de Mediawijsheid in 2020 hebben bijna 600 basisscholen in de regio Rotterdam het spel ontvangen.

Erkenning of Practice Based

Onbekend.

Nadere informatie interventie

Website

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X			X							X		X		

Digitale Inclusie

Beschrijving interventie

In dit project worden leraren, ouders, broers en zussen ingezet als ambassadeurs, omdat uit onderzoek is gebleken dat rolmodellen veelal de grootste impact maken in kwetsbare wijken. Deze strategie sluit aan op het door [HackShield](#) toegepaste Hero Centered Design, waarbij mensen niet als potentiële slachtoffers of daders gezien worden, maar als de potentiële helden die helpen bij het oplossen van complexe maatschappelijke opgaven.

De ambassadeurs worden begeleid bij het uitrollen van de pilots in een specifieke omgeving, ondersteund door beschikbare materiaal en tegen een eerlijke vergoeding.

Het directe doel van dit specifieke project is om de overheid te helpen om de digitale vaardigheid en digitale weerbaarheid van kinderen in kwetsbare wijken en azc's te vergroten. Het indirecte doel is om online kansenongelijkheid onder kinderen te bestrijden.

Kosten interventie

Onbekend.

Gebruik interventie

De interventie is ontwikkeld door de gemeente Amersfoort in samenwerking met [HackShield](#) en ingezet in een aantal pilot-gemeenten; Amersfoort, Amsterdam, Rotterdam en Utrecht.

Erkenning of Practice Based

Onbekend.

Nadere informatie interventie

[Factsheet](#)

[Introductievideo](#)

Rol van de gemeente

Regievoering

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X	X	X		X						X	X	X		

Juice of (fake)news?

Beschrijving interventie

Via een online game (gamification) worden jongeren bewust gemaakt van de informatie die zij online krijgen aangeboden. Ze leren welke mogelijke drijfveren erachter zitten. Het versterkt het beoordelingsvermogen van jongeren om deze informatie op waarde te kunnen schatten.

Kosten interventie

De ontwikkelde *quests* worden ondergebracht bij [HackShield Academy](#).

Gebruik interventie

De interventie wordt ontwikkeld door HackShield en het jongerenwerk in de gemeenten Aalsmeer en Amstelveen.

Erkenning of Practice Based

De interventie heeft nog niet geleid tot een inzetbare tool en is in ontwikkeling. De uitdagingen zijn onder meer de onderwerpen die gebruikt worden voor het ontwikkelen van de *quests*.

Nadere informatie interventie

[Factsheet](#)

[Introductievideo](#)

Rol van de gemeente

Regievoering

Financiering

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X	X			X				X				

Hackers de Baas

Beschrijving interventie

Hackers de Baas is een lessenserie voor de bovenbouw van het primair onderwijs en onderbouw van het voortgezet (speciaal) onderwijs. Hackers de Baas is ontwikkeld in een samenwerking tussen 4PIP, Universiteit Twente, Veiligheidscoalitie Midden-Nederland, Gemeente Veenendaal, ICT campus en HackShield Future Cyber Heroes.

Kosten interventie

Via de website is het materiaal te downloaden en het spel te bestellen (momenteel uitverkocht).

Gebruik interventie

Onbekend.

Erkenning of Practice Based

De Universiteit Twente voert een onderzoek uit naar de effecten van het lesprogramma op kinderen en hun bewustheid van de gevaren op het internet.

Nadere informatie interventie

Website

Nieuwbericht, 2021

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Financiering

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X	X		X							X				

HackShield Academy

Beschrijving interventie

HackShield Academy, het nieuwe onderdeel van HackShield, richt zich op jongeren vanaf 12 jaar. Met behulp van de *quest* ontwikkelen jongeren vaardigheden die hen helpen om veilig online te zijn. Ze worden uitgedaagd bij te dragen aan een veiligere online omgeving voor iedereen. Dit gebeurt niet door met een beleerend vingertje te wijzen, maar door hen te inspireren tot heldendaden die zorgen voor een veilige onlinewereld.

Het leven van jongeren speelt zich voor een groot deel online af. Toch zijn jongeren zich nauwelijks bewust van de online risico's en delen ze dagelijks persoonlijke gegevens zonder zich hier bewust van te zijn. Hierdoor staan hun digitale ramen en deuren wijd open. HackShield Academy helpt jongeren bij het vergroten van hun digitale veiligheid.

Kosten interventie

HackShield Academy is gratis voor de kinderen.

Gebruik interventie

HackShield Academy is nieuw, het gebruik is nog onbekend. De eerste *quests* zijn momenteel te spelen en daarna wordt de Academy verder ontwikkeld.

Erkenning of Practice Based

Onbekend

Nadere informatie interventie

[Website](#)

Rol van de gemeente

Regievoering

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X		X							X				

HackShield in de Bieb

Beschrijving interventie

HackShield in de Bieb is een *Augmented Reality Quest* waar kinderen in groepsverband de strijd tegen desinformatie aangaan. Met een tablet (niet inbegrepen) gaan zij op zoek naar in de bieb verstopte QR-magneten waarmee nepnieuws opgespoord wordt. Daarna gaan de spelers in boeken, kranten en andere betrouwbare bronnen op zoek naar de échte informatie, om zo desinformatie uit de bibliotheek te verbannen. HackShield in de Bieb is ontwikkeld in samenwerking met gemeente Amsterdam, OBA, Probiblio, Het Mediateam, SIDN en Saxion

Kosten interventie

HackShield in de Bieb is gratis voor de kinderen en is ondergebracht in de interventie Digitale Geletterdheid Jeugd binnen de bibliotheken. HackShield in de Bieb bestaat uit een leskist. Deze leskist bevat al het nodige materiaal om groepen kinderen en klassen te verwelkomen. Bibliotheken kunnen de kist eenmalig aanschaffen voor 599 euro per locatie; het enige wat nodig is, is een aantal tablets.

Gebruik interventie

Onbekend.

Erkenning of Practice Based

Onbekend

Nadere informatie interventie

Website Digitale geletterdheid jeugd, over HackShield in de bieb

Folder

HackShield in de Bieb

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Financiering

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X			X							X				

Framed

Beschrijving interventie

Voor het voorkómen en tegengaan van daderschap van cybercrime onder jongeren ontwikkelde de politie in navolging van eerdere campagnes het lesprogramma Framed. Jongeren krijgen via het spelen van een online spel inzicht in verschillende cybercrimedelicten en de gevolgen daarvan. De campagne heeft de Digital Interactive Award ontvangen in de categorie *Activation*. Framed is een mobiele game die leerlingen op hun eigen smartphone spelen. Het verhaal van Framed speelt zich af op school. De mysterieuze leerling Anne daagt de leerlingen via sociale media uit tot het maken van moeilijke keuzes met als resultaat inzicht in verschillende cyberdelicten. Het lesprogramma biedt voor de leerlingen een spannende mobiele game en voor docenten voldoende ondersteuning in de vorm van een lesbrief en een presentatie. Framed sluit prima aan bij vakken zoals: maatschappijleer, burgerschap, informatica, techniek en Nederlands. Daarnaast is het een ideale game voor tijdens een mentorles. Met Framed kunnen scholen ook alvast werken aan het onderwijs van de toekomst vanuit het nieuwe curriculumvoorstel van [curriculum.nu](https://www.curriculum.nu). Na het spelen van Framed zijn de leerlingen digitaal weerbaarder en bewuster in hun burgerschap.

Kosten interventie

Framed kan dankzij een subsidie van het ministerie van Justitie en Veiligheid kosteloos aan scholen worden aangeboden.

Gebruik interventie

Het gebruik van Framed wordt gemeten. Het totale aantal spelers in 2020-21 was 35.633 spelers, en in 2021-2022 bijna 70.000 spelers. Dit aantal is stijgend.

Erkenning of Practice Based

De game en het lesprogramma zijn ontwikkeld en getest in samenwerking met diverse partners uit het onderwijsveld en enkele scholen.

Nadere informatie interventie

[Factsheet](#)

[Website](#)

[Lesmateriaal](#)

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X		X			X				X				

Money Makers (onderdeel Geldezelproject Haarlem)

Beschrijving interventie

Geldezels vormen een belangrijke schakel in de procesketen van cyber criminele netwerken. Zij zorgen namelijk dat het spoor doorbroken wordt door geld van slachtoffers cash op te nemen en mee te geven aan ronselaars die weer in contact staan met de criminele netwerken. De gemeente Haarlem had de behoefte om meer zicht te krijgen op mogelijke interventies voor deze doelgroep. Nadat onderzoek is gedaan door de Haagse Hogeschool, heeft de gemeente een pilot gedaan met Instagram, de online campagne 'Money makers'.

Kosten interventie

De kosten betreffen naast capaciteitsinzet met name het plaatsen van de advertenties.

Gebruik interventie

In de online campagne 'Money makers' worden via Instagram stories en advertenties verspreid die adverteren voor "snel geld verdienen door het uitlenen van je pinpas". Als de jongeren echter op de advertentie klikken omdat zij meer informatie willen, dan komen zij op een pagina terecht waarop wordt uitgelegd dat geldezel zijn een vorm van witwassen is en wat de gevolgen van dit strafbare feit zijn als je er eenmaal aan begint.

Erkenning of Practice Based

Er is onderzoek gedaan naar mogelijke interventies voor de potentiële geldezels door de Haagse Hogeschool. Ook de online campagne is onderzocht.

Nadere informatie interventie

Factsheet Onderzoek interventies

Website onderzoek HHS naar interventies

Onderzoek Money Makers

Rol van de gemeente

Financiering

Regievoering

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X	X	X	X	X		X	X		X	X	X	X	X	X

Risk Factory

Beschrijving interventie

Risk Factory is een interactief veiligheidsonderwijscentrum. De activiteiten zijn met name gericht op het primaire onderwijs (groep 8). De kinderen komen in een veilige omgeving in aanraking met risico's passend bij hun leefwereld. Zij leren hoe ze hiermee om moeten gaan. Dit doen zij door meerdere scenario's te doorlopen. Denk aan ondermijning, brandveiligheid, sexting, verkeersveiligheid, melden van incidenten (112) en internetveiligheid. Het scenario cyber sluit aan bij de interventie HackShield.

Kosten interventie

De kosten verschillen per regio. In Limburg-Noord heeft de Risk Factory met schoolbesturen afspraken gemaakt over de kosten van een bezoek. De scholen ontvangen automatisch een uitnodiging van de Risk Factory. Het bezoek is dan kosteloos.

In Midden- en West-Brabant kost een bezoek aan de Risk Factory € 7,50 per leerling, inclusief het vervoer. Dit geldt voor scholen die staan in Midden- en West-Brabant. Het BVL-budget kan hiervoor ingezet worden.

In Twente zijn de kosten vooralsnog onbekend.

Gebruik interventie

De Risk Factory is actief in Midden- en West-Brabant, Twente en Limburg-Noord. De cyber-interventie is een project van Limburg-Noord.

Erkenning of Practice Based

Het scenario sexting, ontwikkeld door Risk Factory samen met de eenheid Limburg, is benoemd binnen het onderzoek Parels bij de lokale aanpak van cybercriminaliteit en gedigitaliseerde criminaliteit.

Nadere informatie interventie

- [Factsheet](#)
- [Onderzoeksrapport](#) Op zoek naar de parels
- [Introductievideo](#)

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Financiering

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X			X							X				

Overige interventies jeugd & cyber

(B)AdWords

Beschrijving interventie

In het project «(B)AdWords» worden door advertenties bij het gebruik van bepaalde online zoekwoorden jongeren geïnformeerd over strafbaarheid van cybercrime, consequenties en legale alternatieven. Het project is gericht op risicojongeren die nieuwsgierig zijn naar laagdrempelige cybercriminaliteit zoals DDoS-aanvallen.

Kosten interventie

De kosten zijn afhankelijk van het medium waarop hiervan gebruik wordt gemaakt.

Gebruik interventie

Onbekend

Erkenning of Practice Based

Onbekend

Nadere informatie interventie

Dit project werd genoemd in een brief aan de TK.

Rol van de gemeente

Financiering
Regievoering

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X		X		X		X	X					X

Bannering

Beschrijving interventie

Online waarschuwbanners zijn kleine tekstkaders die normaal gesproken worden getoond wanneer gebruikers toegang proberen te krijgen tot een systeem of website. Ze werken op dezelfde manier als een traditioneel bord: ze worden goed zichtbaar geplaatst om de lezer te overtuigen met een korte, duidelijke boodschap. Criminologen hebben dergelijke banners gebruikt om het door cybercriminelen waargenomen risico te verhogen of om de excuses die zij mogelijk hebben voor crimineel gedrag weg te nemen.

Kosten interventie

De kosten van deze interventie zijn afhankelijk van het platform dat wordt gebruikt om de banners te tonen.

Gebruik interventie

Het betreft hier een onderzoek naar het gebruik van banners.

Erkenning of Practice Based

Er is onderzoek gedaan naar het gebruik van banners bij de bestrijding (preventie) van cybercrime. Uit dit onderzoek komt naar voren dat niet elke vorm van het gebruik van banners het gewenste effect zal sorteren.

Nadere informatie interventie

Website NSCR

Rol van de gemeente

Financiering

Regievoering

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X	X	X	X			X								X

Challenge the Cyber

Beschrijving interventie

Stichting Challenge the Cyber organiseert cybersecurity events voor scholieren en studenten. De jaarlijkse Challenge the Cyber CTF, het Cyberboothcamp en de uitzending naar de European Cybersecurity Challenge zijn de belangrijkste pijlers, met daaromheen trainings- en netwerkactiviteiten.

Kosten interventie

De kosten zijn vooralsnog onbekend.

Gebruik interventie

Challenge the Cyber organiseert het hele jaar door evenementen voor jonge cybersecurity-enthousiastelingen. Het is in 2019 gestart uit initiatief van het NCSC en dcypher als Capture the Flag-competitie voor teams van Nederlandse cybersecurityopleidingen. Vanuit de Cyberboothcamp wordt het nationale team geselecteerd dat Nederland vertegenwoordigt tijdens de jaarlijkse European Cyber Security Challenge.

Erkenning of Practice Based

Onbekend.

Nadere informatie interventie

[Website](#)

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Plotresultaat

Bij de online zoektocht naar interventies kwamen vrij vaak events, workshops en Ctf-challenges naar voren. De jongeren leren tijdens dit soort events hun cybersecuritytalenten te vergroten. Uit de beschrijvingen de events is niet op voorhand op te maken of aandacht wordt geschonken aan de ethische kanten van het hacken. Om deze reden zijn enkele events wel benoemd, maar niet geplot op werkzaamheid.

Cyber24

Beschrijving interventie

Cyber24 is een *serious game* die jongeren tussen de 12 en 21 jaar bewust maakt van hun gedrag online en de consequenties daarvan. Het is een eigentijdse en interactieve game door het gebruik van een escapekoffer. De Cyber24-escapekoffer bevat verschillende korte verhaallijnen voor en over jongeren.

Aan bod komen onderwerpen als:

- Sextortion
- ID-fraude
- Geldezel
- Veilig On Social Media
- Online fraude en oplichting
- Hacken

Kosten interventie

De Cyber24-escapekoffers waren te huur of te koop. Door de overdracht van Cyber24 aan een derde partij zijn de huidige kosten onbekend.

Gebruik interventie

In het kader van Dordrecht digitaal weerbaar, een City Deal project, zijn in 2021-2022 de Cyber24-koffers ingezet in het voortgezet onderwijs. Halt gebruikt de koffers ook bij de lessen 'Online Veiligheid' in het voortgezet onderwijs. Inmiddels is Cyber24 overgedragen aan een derde partij voor verhuur en beheer en is het huidige gebruik onbekend.

Erkenning of Practice Based

Onbekend.

Nadere informatie interventie

Website

Rol van de gemeente

Financiering
Regievoering

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X	X			X				X				

Cybersoek

Beschrijving interventie

Cybersoek is een platform in Amsterdam voor digitale zelfredzaamheid, door ondersteuning en educatie. Het woord soek uit de naam betekent markt in het Arabisch. Het is een plek waar Amsterdammers elkaar ontmoeten rondom cybervraagstukken. Zij hebben fysieke locaties waar mensen terecht kunnen en bieden via Cyberschool een programma aan met workshops en videolessen voor jongeren tussen 10 en 18 jaar en ouders.

De videolessen gaan onder meer in op online risico's en digitale vaardigheden voor beginners.

Kosten interventie

De interventie is gratis voor de doelgroep en wordt mogelijk gemaakt via de partners, waaronder de gemeente.

Gebruik interventie

Cybersoek bestaat al 20 jaar. Uitnodiging voor Cyberschool gebeurt via de Gemeente Amsterdam.

Erkenning of Practice Based

Onbekend.

Nadere informatie interventie

[Website Cyberschool](#)

[Website Cybersoek](#)

Rol van de gemeente

Financiering

Partner

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X	X		X							X				

Cyberworkplace

Beschrijving interventie

Cyberworkplace is een initiatief in Rotterdam dat zich richt op het verkleinen van de talentkloof op het gebied van cybersecurity en het bevorderen van cyberbewustzijn. Zij geven gratis cybersecurity-training en coaching aan technische onderlegde jongeren, zoals gamers, hackers en studenten die geen praktische ervaring hebben met hun studieprogramma's. De jongeren worden geholpen vaardigheden te ontwikkelen die zij nodig hebben voor de huidige cybersecurity arbeidsmarkt en zij worden gekoppeld aan toonaangevende (IT) beveiligingsbedrijven en -organisaties voor stages en meer.

Kosten interventie

De interventie is gratis voor de doelgroep.

Gebruik interventie

Elke week worden workshops gehouden voor jongeren tussen 16 en 27 jaar om hun skills verder te ontwikkelen. De jongeren worden ook geholpen met stages.

Erkenning of Practice Based

Onbekend.

Nadere informatie interventie

[Website](#)

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X		X				X						

Digitaal Plein Katwijk

Beschrijving interventie

Het Digitaal Plein Katwijk is een project van Platform Kocon. Het begon met een jongere, verslingerd aan de vloggers terwijl haar ouders dachten dat zij huiswerk deed. Vloggers, Instaposts, Sexting, wat moet je er mee als ouders van opgroeiende kinderen? Na uitgebreide voorbereiding en diverse proefprojecten is vier jaar later op 30 oktober 2019 het Digitaal Plein Katwijk gelanceerd. Aan de voorkant de website, aan de achterkant alle organisaties die hun kennis en ervaring leveren aan het Digitaal Plein, met daartussen de contactpersonen.

Kosten interventie

Kosten zijn onbekend.

Gebruik interventie

De website is bereikbaar voor iedereen. Op de site wordt voor ouders informatie gegeven, ook breder dan enkel over digitale veiligheid en kunnen ouders aan de contactpersonen, waaronder politie, vragen stellen. De doelgroep is ouders van kinderen en jongeren.

Erkenning of Practice Based

Onbekend.

Nadere informatie interventie

Website

Rol van de gemeente

Financiering
Regievoering
Partner

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X	X	X	X							X				

Digitale geletterdheid jeugd

Beschrijving interventie

Digitale geletterdheid is gedefinieerd als “het vermogen digitale informatie en communicatie verstandig te gebruiken en de gevolgen daarvan kritisch te beoordelen. Een digitaal geletterde moet daartoe informatie kunnen begrijpen en doelgericht kunnen gebruiken.” Met het programma 'Digitale geletterdheid jeugd' zorgt de Koninklijke Bibliotheek er samen met haar netwerkpartners voor dat kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar digitaal vaardiger en mediawijzer worden.

Het gaat bijvoorbeeld om vaardigheden als kritisch denken, creatief denken, problemen kunnen oplossen, ICT-basisvaardigheden, informatievaardigheden, mediawijsheid en computationeel denken. De Koninklijke Bibliotheek maakt op strategisch niveau de rol van de bibliotheek op het gebied van digitale geletterdheid zichtbaar. Deze rol bestaat uit 3 pijlers: warenhuis, wegwijzer en werkplaats. Voor de uitvoering van deze rol stelt de Koninklijke Bibliotheek een aantal tools beschikbaar, zoals het [Diploma Veilig Internet](#).

Bibliotheken brengen digitale geletterdheid bij jeugd, ouders en professionals onder de aandacht door mee te doen met landelijke campagnes als [Media Ukkie Dagen](#), [Week van de Mediawijsheid](#), [Codeweek](#) en de [Safer Internet Day](#). [Codeweek](#) kan gezien worden als een manier om cyberbrains meer te leren over programmeren, maar richt zich op het eerste gezicht niet op daderpreventie.

Kosten interventie

De Koninklijke Bibliotheek stelt tools beschikbaar voor de bibliotheken.

Gebruik interventie

Het gebruik is (vooralsnog) niet bekend.

Erkenning of Practice Based

Onbekend.

Nadere informatie interventie

[Website](#); bevat een overzicht van alle tools

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X	X		X							X				

Escaperoombus

Beschrijving interventie

Er zijn veel voorbeelden van escaperooms die ontwikkeld zijn als interventie. Een van de voorbeelden betreft de escaperoombus van de eenheid Amsterdam. Het project, genaamd Bl@ckmail, bestaat uit een mobiele escaperoom waarmee het gesprek met jongeren kan worden aangegaan over cybercrime en sextortion. Doel van het initiatief is om slachtofferschap van sextortion zoveel mogelijk te voorkomen. Sextortion is het cybercrime-fenomeen waar de eenheid Amsterdam voor verantwoordelijk is gemaakt. Deelnemers van Bl@ckmail krijgen eerst een korte uitleg over de escaperoom, cybercrime en sextortion. Vervolgens gaan ze de bus in en moeten ze met behulp van verschillende spellen codes verzamelen. Als de deelnemers op tijd de codes vinden, worden naaktfoto's van een fictief slachtoffer niet geüpload op het internet. Achteraf wordt de casus met de jongeren besproken. Per keer kunnen ongeveer 4 personen in de escaperoom-bus. De politie werkt op dit project samen met verschillende externe partners, zoals gemeenten, jongerenwerkers en scholen⁷.

Kosten interventie

Aan de inzet van de interventie zelf zijn geen kosten verbonden, enkel capaciteitskosten.

Gebruik interventie

De eenheid Amsterdam heeft deze interventie ontwikkeld, de bus is beschikbaar voor inzet binnen de andere eenheden.

Erkenning of Practice Based

Benoemd als parel bij de lokale aanpak van cybercriminaliteit en gedigitaliseerde criminaliteit in het onderzoeksrapport "Op zoek naar de parels bij de lokale aanpak van cybercriminaliteit en gedigitaliseerde criminaliteit. Een verkennend onderzoek", Politie & Wetenschap 2022.

Nadere informatie interventie

Beschrijving in het [onderzoeksrapport](#).

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Partner

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X	X							X				

⁷ <https://ccv-secondant.nl/platform/article/veelbelovende-politieprojecten-tegen-cybercriminaliteit-1>

European Money Mule Action - EMMA

Beschrijving interventie

EMMA is een samenwerking van Europol, Eurojust en de Europese Banking Federation en gestart in 2016. De basis is het delen van informatie, publiek en privaat om in de operationele sfeer acties in te zetten tegen geldezels. De interventies die ingezet worden verschillen. Zo zijn er preventieve interventies en repressieve interventies mogelijk.

Kosten interventie

De kosten zijn vooral capaciteit en te relateren aan de inzet van de bankensector, politie en justitie.

Gebruik interventie

EMMA draait in 2023 voor de 9^e keer. De landen die meedoen/hebben gedaan in deze internationale actieweek zijn Australië, België, Bulgarije, Colombia, Tsjechië, Estland, Finland, Griekenland, Duitsland, Hong Kong, Ierland, Hongarije, Italië, Moldavië, Nederland, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Singapore, Slowakije, Slovenië, Spanje, Zweden, Zwitserland, UK en USA.

Erkenning of Practice Based

Niet erkend.

Nadere informatie interventie

[Awareness campagne](#)

[Website Europol](#)

[Persbericht 2022 actie](#)

Rol van de gemeente

Partner

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	

Gamechangers

Beschrijving interventie

De coronacrisis zorgde ervoor dat jongeren noodgedwongen thuis zaten en meer online waren, met daarbij het gevaar dat zij online iets strafbaars deden. Daarom is door de politie de campagne 'Gamechangers' gestart. Gamechangers bestaat uit games die moeten helpen om jongeren uit de cybercriminaliteit te houden. Jongeren tussen de 12 en 18 jaar krijgen online *challenges* om cybercrime te herkennen en om te voorkomen dat zij (onbedoeld) dader worden. Door de *challenges* leren jongeren hun vaardigheden op een veilige manier te testen en waar mogelijk te verbeteren. Tegelijkertijd doen zij kennis op over wat wel en niet strafbaar is op internet. Met het aangaan van de uitdagingen zijn prijzen te winnen, zoals een politie-experience.

Kosten interventie

De challenges worden gratis aangeboden en sluiten aan bij andere interventies, zoals [Hack in the Class](#) en [HackShield](#).

Gebruik interventie

Gamechangers wordt niet meer actief onderhouden of gebruikt.

Erkenning of Practice Based

Onbekend.

Nadere informatie interventie

[Website](#)

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X		X		X	X	X						

Gamen met de politie

Beschrijving interventie

Politied medewerkers gamen mee in de drie populairste online games van dit moment: Fortnite, FIFA20 en Call of Duty (teams kunnen hiervan afwijken afhankelijk van de populariteit van games in desbetreffende wijk). Deze spellen speel je dus online met elkaar. De politie speelt dan mee via een speciaal politieaccount. De politie maakt voor een spel ook een speciale spelersgroep aan die herkenbaar is als spelersgroep van de politie. Tijdens een spel kan de politie gesprekken voeren met alle spelers in die groep. Dat kan typend maar ook pratend via een koptelefoon met microfoon. In de spelersgroep van de politie moeten deelnemers zich aan bepaalde regels houden, zoals: 'We communiceren respectvol met elkaar.' Als een speler dit niet doet, wordt hij of zij daarop aangesproken. Spelers krijgen van een lokaal social media-account van de politie een uitnodiging om mee te spelen of mee te praten in de groep. Een speler bepaalt altijd zelf om wel of niet deel te nemen. Tot slot is er ook een live videoverbinding: de spelers zien dan de agent in uniform met wie zij gamen en praten.

Kosten interventie

De inzet wordt gedaan door de politie.

Gebruik interventie

Steeds meer basisteams zijn aangesloten bij het gamen met de politie en maken gebruik van deze mogelijkheid. Het is ook een onderdeel van de re_BooTCMP om zo beter in contact te komen met de cyberbreinen.

Erkenning of Practice Based

Onbekend.

Nadere informatie interventie

Webpagina Gamen met de politie

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Partner

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X	X	X	X			X				X				

Geflasht!

Beschrijving interventie

Geflasht is een serie YouTube filmpjes voor jongeren vanaf 12 jaar. Het doel is hen bewust te maken van de risico's en gevolgen van cybercrime.

Kosten interventie

Gratis beschikbaar

Gebruik interventie

Via scholieren.com op YouTube worden de filmpjes ter beschikking gesteld. Op de website scholieren.com staat daarnaast nog meer informatie, zoals over geldezels.

Erkenning of Practice Based

Geen informatie.

Nadere informatie interventie

Geflasht! | Geldezels en waarom je nooit je bankgegevens moet geven, YouTube

Geflasht! | Zo voorkom je online opgelicht te worden, YouTube

Geflasht! | Zo kwamen we achter jouw wachtwoord, YouTube

Geflasht! | Zo herken je nepwebwinkels, YouTube

Geflasht! | Waarom je nooit je ID moet opsturen, YouTube

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X		X							X				

Hackchallenges.nl

Beschrijving interventie

Op de website hackchallenges.nl kunnen jongeren meer leren over security. Zij krijgen de uitdaging om accounts te hacken of een *Capture the Flag-challenge* aan te gaan. Zo leren zij meer over cybersecurity en kunnen zij skills testen.

Kosten interventie

De *challenges* zijn gratis.

Gebruik interventie

Onbekend.

Erkenning of Practice Based

Onbekend.

Nadere informatie interventie

[Website](https://hackchallenges.nl)

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X	X		X			X				X				

Hack-check

Beschrijving interventie

Een event voor alle inwoners van een gemeente. Het uitgangspunt van de Hack-check is dat deelnemers zich bewust worden van de risico's die samenhangen met het gebruik van IT en hoe deze risico vaak op simpele wijze ondervangen kunnen worden. De Hack-check is een effectief middel waarmee de deelnemers op laagdrempelige wijze inzicht verkrijgen in welke risico's zij lopen bij het gebruik van internet. De check bestaat uit verschillende interactieve elementen die enerzijds bedoeld zijn om de deelnemer te informeren en anderzijds om ze op leuke wijze te confronteren met "risicovol gedrag".

Het event kan op maat worden gemaakt, voorbeelden van onderdelen zijn te zien in de factsheet hieronder.

Kosten interventie

Onbekend.

Gebruik interventie

De gemeente Almere heeft de Hack-check een aantal keer georganiseerd.

Erkenning of Practice Based

Onbekend.

Nadere informatie interventie

[Factsheet](#)

Rol van de gemeente

Financiering

Regievoering

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X	X	X	X							X				

Hack In The Class

Beschrijving interventie

De stichting HITC wil de kennis van leerlingen in het basis- en middelbaar onderwijs rondom technologie, hacken en internetveiligheid verbeteren. Om deze kennis te vergroten verzorgen vrijwilligers van HITC voorlichtingen en workshops op scholen. Daarnaast geven zij trainingen, begeleiding en informatie aan docenten en ouders. HITC heeft als missie kinderen veilig gebruik van technologie te leren. Ze wil kinderen bewust maken van de gevaren online en hen uitrusten met kennis en vaardigheden om internettechnologie op een verantwoorde manier in te zetten, waardoor ze zich vrij en veilig op internet kunnen bewegen.

Kosten interventie

De vrijwilligers verzorgen de voorlichtingen en workshops.

Gebruik interventie

HITC is in 2016 gestart en sinds 2018 geformaliseerd in een stichting. De stichting verzorgt de workshops door het hele land op aanvraag via de website. HITC zal wellicht in de toekomst de krachten bundelen met DIVD.

Erkenning of Practice Based

Onbekend.

Nadere informatie interventie

[Website](#)

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Financiering

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X	X		X			X				X				

Hack the Box

Beschrijving interventie

Hack the Box is een website waar allemaal servers op staan die speciaal zijn gemaakt om te hacken, ontwikkeld door andere hackers. Hackers kunnen oefenen met het vinden van kwetsbaarheden op de website.

Kosten interventie

Er zijn verschillende vormen van abonnementen. De basis is gratis.

Gebruik interventie

Vooralsnog onbekend.

Erkenning of Practice Based

Onbekend

Nadere informatie interventie

Website

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X			X				X						

Halt – Veilige school

Beschrijving interventie

Om goed onderwijs te geven en te krijgen, is het van cruciaal belang dat de school een sociale en veilige omgeving is. Daarom ondersteunt Halt scholen met behulp van veiligheidsadvies en het maken van een schoolveiligheidsplan. Ook biedt Halt voorlichtingen en ouderbijeenkomsten aan over thema's die rechtstreeks raken aan de veiligheid op school. Zo organiseert Halt intensieve schooltrajecten voor het schoolpersoneel, lessen voor leerlingen en begeleiding van ouderbijeenkomsten met het thema Veilige Publieke Taak (VPT). Op basisscholen en middelbare scholen geeft Halt lessen sociale media en online veiligheid. Voor ouders worden speciale ouderbijeenkomsten georganiseerd. De onderwerpen zijn onder meer Jeugdcriminaliteit, Online fraude en cybercriminaliteit, Online veiligheid, Sexting education, Geldezels en de Kosten van snel geld verdienen.

Kosten interventie

De lessen worden verzorgd door Halt.

Gebruik interventie

Halt geeft ieder jaar zo'n 11.000 voorlichtingen aan leerlingen in het basis-, voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs, bij zowel regulier als speciaal onderwijs. Halt gebruikt de koffers van Cyber24 bij de lessen 'Online Veiligheid' in het voortgezet onderwijs.

Erkenning of Practice Based

Onbekend

Nadere informatie interventie

Website

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X	X	X	X			X				X				

Hoe was jouw dag online?

Beschrijving interventie

Jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB) zijn gevoeliger voor de risico's van online contact, zoals seksuele of financiële uitbuiting. De interventie is gericht op het helpen van professionals om over de risico's in gesprek te gaan met deze jongeren om de kans op negatieve online ervaringen te verkleinen.

De oplegger geeft de urgentie aan van aandacht voor online gedrag, zeker voor jongeren met een LVB. De tool 'Hoe was jouw dag online?' geeft tips voor professionals in het sociaal domein om plezier en risico van online contacten bespreekbaar te maken. Het geeft daarnaast handvatten om jongeren weerbaarder te maken op sociale media en biedt links naar verdieping voor specifieke situaties. De gespreksleidraad helpt het gesprek over online contacten te structureren en heeft ruimte voor notities.

Kosten interventie

Deze interventie is gratis te downloaden.

Gebruik interventie

De gemeente Groningen zet in het kader van Preventie met Gezag soortgelijke trainingen in inclusief een evaluatie onder de noemer "Trainingen cybertoezicht en licht verstandelijke beperking". Om het zicht op de digitale wereld van jongeren te vergroten, beter te begrijpen en er deel van uit te maken, wil de gemeente alle professionals uit de keten jeugd en veiligheid trainen in online jongerenwerk. De gemeente wil samen met de William Schrikker Groep een training ontwikkelen voor professionals die met risicojongeren werken in het herkennen van deze problematiek en het leren communiceren en omgaan met deze jongeren. De gemeente werkt hierin samen met het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum Noord-Nederland en zoekt de samenwerking met de gemeente Leeuwarden.

Erkenning of Practice Based

Onbekend.

Nadere informatie interventie

[Toolkit](#)

[Website](#) Landelijk Kenniscentrum LVB

[Plan van Aanpak](#) PmG gemeente Groningen

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Partner

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X	X	X		X							X			

Knock-and-Talk

Of: Waarschuwingsgesprek/Stop-gesprek

Beschrijving interventie

Knock-and-talk is een waarschuwingsgesprek dat de politie houdt met (potentiële) verdachten aan huis, waarbij met hen in gesprek wordt gegaan over de strafbaarheid van hun online gedrag. Het doel van het waarschuwingsgesprek is bewustwording te creëren ten aanzien van de risico's en gevolgen van online (strafbaar) gedrag en af te schrikken door het signaal af te geven dat niemand ervan uit kan gaan anoniem te zijn. Omdat er vaak voor een dergelijke interventie wordt gekozen wanneer er onvoldoende reden is tot aanhouding over te gaan, wordt een dergelijk gesprek hier onder de preventieve interventies geschaard.

Kosten interventie

De interventie past binnen de dagelijkse werkzaamheden van de politie.

Gebruik interventie

In alle regio's wordt de knock-and-talk ingezet, onder meer voor geldezels en first offenders.

Erkenning of Practice Based

In de (internationale) literatuur is geen onderzoek naar dit soort interventies gevonden. Wel verscheen in 2017 een rapport van de National Crime Agency in het Verenigd-Koninkrijk, waarin zij verslag doen van *cease and desist* bezoeken. De effectiviteit van deze interventie is niet bewezen. De verwachting is dat het effect tweeledig kan zijn, namelijk aan de ene kant het doen ophouden van het ongewenste gedrag. En aan de andere kant kunnen met name de opportunistische daders zich verder gaan afschermen en beveiligen. Een enkele gemeente denkt momenteel na over de inzet van deze interventie bij geldezels. Dit maakt dan wel onderdeel uit van een totaal aan interventies en staat niet op zichzelf.

Nadere informatie interventie

Geen

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Regievoering

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X	X	X			X	X	X	X	X					

Laat Je Niet Hack Maken

Beschrijving interventie

De website Laat Je niet Hack Maken bevat een handleiding voor het voorkomen van slachtofferschap. De handleiding is tot stand gekomen met de hulp van zes professionele hackers samen met techjournalist Daniel Verlaan. De site is niet specifiek gericht op jongeren maar biedt veel informatie voor veilig gebruik van internet en media.

Kosten interventie

De handleiding is gratis te raadplegen.

Gebruik interventie

Het gebruik is onbekend.

Erkenning of Practice Based

Onbekend

Nadere informatie interventie

Website

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X	X							X				

MediaMasters

Beschrijving interventie

MediaMasters is een gratis *serious game* over de kansen en gevaren van (digitale) media, speciaal voor leerlingen tussen de 10 en 12 jaar (primair onderwijs en secundair onderwijs). Door het spelen van de game bouwen leerlingen basiskennis op over mediawijsheid.

Kosten interventie

De interventie is gratis.

Gebruik interventie

Tijdens de Week van de Mediawijsheid strijden duizenden klassen van 9 t/m 17 november 2023 om de titel 'Meest mediawijze klas van Nederland'.

Erkenning of Practice Based

Onbekend.

Nadere informatie interventie

[Website](#)

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X			X							X				

NetSmartz

Beschrijving interventie

NetSmartz is het online veiligheid opleidingsprogramma van het National Center for Missing & Exploited Children (NCMEC) in de USA. Het kan wellicht als voorbeeld dienen voor gebruik in Nederland. Voor kinderen tot 10 jaar wordt bijvoorbeeld met video's, een gids voor het discussiëren na elke aflevering en een game, uitleg gegeven over digitale veiligheid.

Kosten interventie

Voor zover te achterhalen zijn er geen kosten verbonden aan het gebruik.

Gebruik interventie

Het programma wordt aangeboden via de website en kan gebruikt worden op scholen.

Erkenning of Practice Based

Geen informatie.

Nadere informatie interventie

[Website](#)

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X	X	X	X							X				

Online jongerenwerk

Beschrijving interventie

Online Jongerenwerk is onder andere geïntroduceerd door de Stichting JOZ in Rotterdam-Zuid. De jongerenwerkers en jeugdhulpverleners zijn in de online leefomgeving online en zichtbaar aanwezig. Bij online jongerenwerk gebruiken jongerenwerkers online platforms zoals Instagram, WhatsApp en Snapchat om dezelfde werkzaamheden uit te voeren en dezelfde doelen na te streven als met het reguliere jongerenwerk. Online jongerenwerk betekent proactief gebruik maken van sociale media binnen verschillende methodieken en omgevingen van het jongerenwerk ter ondersteuning van het bereiken van de doelen van het (reguliere) jongerenwerk. Vroegsignalering is onderdeel van het werk. Online jongerenwerk helpt jongerenwerkers bij het vroegtijdig oppikken van zorgwekkende signalen. Door online actief te zijn, vangen jongerenwerkers signalen op over bijvoorbeeld vechtpartijen, *exposing* schadelijke trends, zoals het gebruik van verdovende middelen. De jongerenwerker kan door vroegsignalering escalatie voorkomen door snel te starten met de aanpak van het probleem, in samenwerking met partners.

In de handreiking komt het signaleren van deviant gedrag op het gebied van internet/cybercrime niet naar voren. Deze ontwikkeling zou kunnen worden ingezet. Een variant van jongerenwerk met betrekking tot cybercrime is te vinden in de City Deal-interventie Youth Cyber Team, uitgevoerd door de gemeente Arnhem.

Kosten interventie

Het werk wordt binnen het "normale" jongerenwerk ingebed.

Gebruik interventie

De Stichting JOZ in Rotterdam-Zuid is aan de slag gegaan met online jongerenwerk.

Erkenning of Practice Based

Onbekend.

Nadere informatie interventie

Handreiking m.b.t. online jongerenwerk

White paper van het CCV

Rol van de gemeente

Financiering

Regievoering

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X	X			X				X				

Online Masters

Beschrijving interventie

Hoe zorg jij ervoor dat jouw leerlingen vaardig, veilig en bewust online gaan en zijn?

Het gratis Lesprogramma Online Masters biedt 16 interactieve lessen die ingaan op de kansen die digitale technologie te bieden heeft en ook een gesprek creëren over de uitdagingen. Ook helpt het programma jou bij het samenstellen van een aansprekend lesaanbod over digitale geletterdheid.

Online Masters is samengesteld met behulp van experts (de 'Masters') uit de praktijk: van professoren tot sociale media experts. Online Masters draagt bij aan de digitale geletterdheid van de leerling en sluit aan bij de door curriculum.nu vastgestelde domeinen: ICT-basisvaardigheden, Mediawijsheid, Computational Thinking en Informatievaardigheden.

Kosten interventie

Het lesprogramma is gratis te downloaden

Gebruik interventie

Het gebruik is onbekend.

Erkenning of Practice Based

Onbekend.

Nadere informatie interventie

[Website](#)

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X	X	X	X							X				

Respect Online

Beschrijving interventie

Respect Online is bedoeld voor meisjes en jongens van 12 tot 18 jaar die lichte vormen van online seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond en hiervoor naar Halt kunnen worden verwezen. De buitenstrafrechtelijke interventie heeft als doel het bevorderen van veilig en respectvol online seksueel gedrag om daarmee de kans op herhaling van online seksueel grensoverschrijdend gedrag te voorkomen. Het gedrag omvat vormen van ongewenste *sexting* tussen leeftijdsgenoten, waarbij het materiaal zonder toestemming is vervaardigd of verspreid, maar het kan ook gaan om profielmisbruik, seksueel getinte pesterijen of beledigingen.

De interventie is geschikt voor jongeren met diverse achtergronden en met een IQ vanaf 60. Ouders vormen een intermediaire doelgroep van de interventie. Een onderdeel van de interventie kan zijn het voeren van een herstelgesprek of excuusgesprek.

Kosten interventie

De interventie is onderdeel van de Halt-afdoeningen.

Gebruik interventie

Aanmelding van jongeren gebeurt via verwijzers, primair de politie en met toestemming van de officier van justitie. De Raad voor de Kinderbescherming adviseert de officier van justitie over de meest passende afdoening voor de minderjarige. Dit gebeurt op de ZSM-tafel, in nauw overleg met de andere aanwezige ketenpartners, zo ook Slachtofferhulp Nederland en ook Halt.

Erkenning of Practice Based

De interventie is erkend als Goed onderbouwd.

Nadere informatie interventie

Uitgebreide omschrijving

Toeleidingshandleiding

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X				X	X								

Opmerking: op het gebied van seksueel overschrijdend gedrag zijn meerdere interventies ontwikkeld en erkend. Deze interventie is slechts een van de (vele) voorbeelden. Andere interventies zijn bijvoorbeeld Benzie's & Batchies +, Ken je Grens, Can you Fix it?, Pas op de grens Jeugd en Shitzooi.

Shitzooi

Beschrijving interventie

Shitzooi is een preventief lesprogramma voor middelbare scholen. Dat gebeurt door voorlichting en een interactieve game over actuele onderwerpen, voornamelijk sexting, geldzels en snel geld. De jongeren worden bewust gemaakt van de risico's, door zoveel mogelijk aansluiting te vinden op hun leefwereld. Zo wordt het onderwerp op een laagdrempelige manier bespreekbaar. Samenwerkingspartners binnen Shitzooi zijn politie, Sociaal Content Creators, Welzijnswartier, Halt, Platform Kocon en Stichting Andreas College.

Kosten interventie

Via de website kan het pakket worden aangevraagd en een account aangemaakt. Kostenoverzicht is niet beschikbaar. De tool is ontwikkeld met behulp van financiering vanuit de politie en kon verder ontwikkeld worden met de Hein Roethofprijs.

Gebruik interventie

Geen cijfers bekend.

Erkenning of Practice Based

Shitzooi ontving in 2019 de Hein Roethofprijs.

Nadere informatie interventie

Website

Artikel uit 2022 over Shitzooi

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X		X							X				

Se(cured)

Beschrijving interventie

Op 18 maart 2022 heeft de gemeente Dordrecht een eendaags event georganiseerd voor met name jongeren. Het event was bedoeld om meer aandacht krijgen voor de gevaren van cybercrime en het meer bespreekbaar maken. Deelnemers kunnen een test doen door zichzelf te testen op de kennis van cybercrime, vervolgens krijgen ze een pakketje met een flyer met info over cybercrime en hoe je het voorkomt.

Kosten interventie

Kosten zijn niet bekend.

Gebruik interventie

Ontwikkeld door STAD-DORDT als eenmalig event.

Erkenning of Practice Based

De interventie is niet erkend.

Nadere informatie interventie

[Webpagina op Stad-Dordt](#)

Rol van de gemeente

Financiering

Regievoering

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X	X							X				

Experts voegen interventies toe

Cyberbooth

Beschrijving interventie

De gemeente Breda ontwikkelt een Cyberbooth, een online escaperoom waarbinnen men ervaart hoe het is om gehackt te worden, tips krijgt voor bescherming van je digitale bezit, zoals sterke wachtwoorden en waar je op moet letten bij je e-mails om phishing bijvoorbeeld te voorkomen.

Kosten interventie

De game is vrij toegankelijk, maar nog in ontwikkeling.

Gebruik interventie

De game is in ontwikkeling. De gemeente wil zich in de toekomst met onder meer dit project meer richten op kwetsbare slachtoffers, zoals binnen het speciaal voortgezet onderwijs en licht verstandelijk gehandicapten.

Erkenning of Practice Based

De interventie is niet erkend.

Nadere informatie interventie

De interventie is nog in ontwikkeling. De gemeente Breda heeft een contactpersoon die bereikbaar is op verzoek.

Rol van de gemeente

Pleitbezorger
Financiering
Partner

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X		X							X				

Cybercrime Nazorg Pilot

Beschrijving interventie

Slachtofferhulp Nederland, de gemeente Rotterdam, het Openbaar Ministerie en de politie hebben de handen ineengeslagen om slachtoffers van cybercriminaliteit te helpen met praktische hulp, emotionele nazorg en preventietips. Medewerkers van Slachtofferhulp Nederland zijn opgeleid om slachtoffers te ondersteunen. Zij bieden emotionele, juridische en praktische hulp. Daarnaast wijzen ze slachtoffers op preventieve maatregelen die je kunt nemen om niet opnieuw slachtoffer te worden. De pilot Cybercrime Nazorg is in augustus 2022 van start gegaan en liep tot maart 2023.

Kosten interventie

De kosten zijn onbekend.

Gebruik interventie

Uit de website van Slachtofferhulp Nederland komt niet duidelijk naar voren of de pilot is omgezet naar definitief aanbod hulpverlening. De interventie is ook niet specifiek voor jongeren bedoeld, maar kan uiteraard wel een flinke bijdrage leveren bij het vergroten van weerbaarheid en het voorkomen van (verder) slachtofferschap.

Erkenning of Practice Based

Erkenning is onbekend.

Nadere informatie interventie

Persbericht

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Financiering

Partner

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
					1					X				

DIVD Academy

Beschrijving interventie

DIVD – Dutch Institute for Vulnerability Disclosure – is een platform voor onderzoekers om kwetsbaarheden te rapporteren, ondersteund door vrijwilligers. Binnen DIVD Academy kunnen beginners en gevorderden op een veilige manier met elkaar kennis maken en van elkaar leren. Verschillende cursussen worden aangeboden. De Stichting is in 2019 opgericht met als doel het veiliger maken van de digitale wereld door het doen van onderzoek naar kwetsbaarheden in informatiesystemen, gevonden kwetsbaarheden melden bij betrokkenen en hulp bieden bij het oplossen ervan.

Kosten interventie

DIVD Academy is gratis. De Stichting werkt met vrijwilligers en donateurs.

Gebruik interventie

DIVD levert op dit moment veel maatwerk en is groeiende.

Erkenning of Practice Based

DIVD Academy is een erkend leer- en werkbedrijf en begeleidt stagiaires. Verder begeleiden ze ook online jongeren. Zij werken samen met andere initiatieven, zoals HackShield, Hack in the Class, en initiatieven van de overheid en politie. Zij worden ondersteund door vrijwilligers van bedrijven zoals Cisco.

Nadere informatie interventie

[Website](#)

[DIVD Academy](#)

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Financiering

Partner

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X		X				X						

JINC

Beschrijving interventie

JINC heeft negen projecten voor kinderen van acht tot zestien jaar, die samen een leerlijn vormen. Het project Digitale Vaardigheden is daar een voorbeeld van. De jonge deelnemers aan dit JINC-project gaan spelenderwijs aan de slag en leren steeds meer over computertaal, algoritmes en automatisering. In het ideale geval doorlopen leerlingen het hele traject, maar scholen maken uiteraard hun eigen selectie. Bedrijven en professionals kunnen die projecten kiezen waar ze de meeste affiniteit mee hebben. Het doel van JINC is het creëren van kansengelijkheid. JINC helpt kinderen van 8 tot 16 jaar aan een goede start op de arbeidsmarkt.

Kosten interventie

JINC is een non-profitorganisatie die grotendeels wordt gefinancierd door het bedrijfsleven. Inmiddels hebben ruim 850 bedrijven en instellingen zich als partner verbonden aan JINC. Hun structurele bijdrage zorgt ervoor dat JINC niet afhankelijk is van subsidies en dat de projecten continuïteit kennen. Naast de financiële bijdragen van bedrijven (60%) dekt JINC de begroting per stad met bijdragen van stadsdelen en gemeenten (20%) en fondsen (20%).

Gebruik interventie

JINC helpt jaarlijks ruim 78.000 kinderen aan een goede start op de arbeidsmarkt. Zij kunnen niet in elke stad en dorp een vestiging openen. Daarom is JINC in 2020 begonnen met Game Changer. Daarbij leiden zij scholen uit steden waar zij geen vestiging hebben op om zelf de projecten uit te voeren.

JINC lijkt nog niet te zijn gericht op de cyberbreinen, maar de interventies zouden verder ontwikkeld kunnen worden, al dan niet in samenwerking met het bedrijfsleven.

Erkenning of Practice Based

Alle projecten worden periodiek tegen het licht gehouden en onderzocht op hun effectiviteit. De projecten werken.

Nadere informatie interventie

Website

Project Digitale Vaardigheden

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Financiering

Partner

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X	X		X			X				X				

Steek jij je hand uit?

Beschrijving interventie

Het bewustwordingsconcept *'Steek jij je hand uit'* is ontwikkeld in opdracht van de VAR. Op de website zijn filmpjes te vinden over diverse onderwerpen. In het kader van deze rapportage gaat het om het onderwerp Geldezel. Bijzonder aan deze interventie is de koppeling naar hulpverlening. Wanneer iemand zich herkent in het filmpje, kan er direct worden gechat met een hulpverlener van Fier, een landelijk expertisecentrum op het terrein van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Kosten interventie

De filmpjes zijn gratis beschikbaar.

Gebruik interventie

Ontwikkeld in opdracht van de VAR. De chatmogelijkheid is gericht op de regio Rotterdam.

Erkenning of Practice Based

De interventie is niet erkend.

Nadere informatie interventie

Website [Steekjijjehanduit?](#)

Website [Fier](#)

Chatmogelijkheid [chaterover.nl](#)

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Partner

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X	X							X				

U-Night

Beschrijving interventie

Tijdens de COVID-periode bood het livestreamprogramma U-NIGHT jongeren een alternatief om door de lockdown en avondklok te komen. Door middel van gamewedstrijden, online chatten met de politie, maar ook met dj-workshops van diverse bekende dj's wilde de politie - samen met onder andere gemeenten en jeugdinstituten - jongeren op verschillende manieren online bezighouden. Het concept werd bedacht door Techonomy.

Het programma heeft iedere dag een andere invulling gekregen en richtte zich op jongens en meisjes in de leeftijd van 12 tot 25 jaar. Zij konden twee keer per week meedoen aan een gamewedstrijd, maar bijvoorbeeld ook een dj-masterclass of een beauty livestream volgen. Elke week was er een live uitzending in een 'Late Night'-setting. Hierin werd een actueel thema, zoals cybercrime of pesten, behandeld en konden de jongeren hierover met de politie, een influencer of bijvoorbeeld een arts in gesprek gaan.

Kosten interventie

De kosten zijn onbekend.

Gebruik interventie

Via sociale media lag het bereik op bijna 2,5 miljoen impressies en de wekelijkse live-uitzending trok tienduizenden kijkers. Door de verscheidenheid aan onderwerp slaagde de politie erin een grote groep jongens en meiden tussen de 12 en 25 jaar te bereiken.

Erkenning of Practice Based

De interventie won een Digital Communication Award in de categorie community engagement.

Nadere informatie interventie

Website U-night

Artikel over U-night en het succes

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Financiering

Partner

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X	X			X				X				

Verplicht financieel toezicht

Beschrijving interventie

Op 11 april 2018 is de motie van Van Nispen en Van Oosten aangenomen. De regering werd in deze motie verzocht om verplicht financieel toezicht in het (jeugd)strafrecht mogelijk te maken. Jongeren zouden gedemotiveerd moeten worden om snel en makkelijk geld te verdienen door middel van strafbare feiten. Vervolgens is er een projectaanpak Financieel Toezicht opgesteld, waarbij de centrale vraag was hoe verplicht financieel toezicht ingericht zou moeten worden, zodat het recidive en verdere schulden kunnen worden voorkomen en financiële sancties geïnd kunnen worden. In september 2020 is de pilot Verplicht financieel toezicht jeugd van start gegaan met een looptijd van twee jaar. Financieel toezicht is een interventie die verschillende vormen kan aannemen (bijvoorbeeld een groepstraining of individuele coaching) en erop gericht is om deelnemers kennis en vaardigheden bij te brengen met betrekking tot het verantwoord omgaan met financiën.

Kosten interventie

De kosten zijn onbekend.

Gebruik interventie

De beoogde doelgroep waarop de pilot zich in eerste instantie richtte, waren jeugdigen van 12 tot 18 jaar in de gemeente Den Haag, die in het jeugdstrafrecht worden berecht. De instroom in de pilot bleef achter bij de verwachtingen. Om deze reden is in oktober 2021 besloten om de doelgroep uit te bereiden met 18-23-jarigen bij wie het jeugdstrafrecht is toegepast. Deze pilot is weliswaar afgerond, maar kan bij de ontwikkeling van interventies mogelijk ondersteuning bieden bij de aanpak van geldezels en opportunistische daders en slachtoffers.

Erkenning of Practice Based

Alhoewel de pilot heeft geleid tot een beperkte instroom van zaken en in die zin niet succesvol was, zien de betrokkenen bij de pilot wel de meerwaarde van verplicht financieel toezicht bij deze groep. De zaken die wel in de pilot terechtkwamen, zijn namelijk goed verlopen. Met verplicht financieel toezicht kunnen ze op jonge leeftijd ingrijpen en zo financiële problemen bij jongeren voorkomen.

Nadere informatie interventie

WODC [rapport](#)

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Partner

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X		X		X								

Workshop voor en door ouders - Stichting Cyberbrein

Beschrijving interventie

De Stichting Cyberbrein zet zich in om cyberbreinen te ondersteunen bij hun zoektocht naar erkenning en organiseert allerlei activiteiten. Zo worden bedrijfsbezoeken georganiseerd, geven de cyberbreinen zelf workshops, en wordt ook ondersteuning gegeven aan ouders.

In de workshop voor ouders wordt ingegaan op de vraag, wat doet je zoon of dochter online en waar heeft hij/zij het over als het gaat om Discord, Minecraft, Roblox of andere onderwerpen. Wat is het, hoe werkt het, hoe communiceren jongeren tegenwoordig en wat zijn voor- en nadelen? Ouders kunnen ook zelf aan de slag, onder deskundige begeleiding van jonge cyberbreinen.

Kosten interventie

De kosten zijn onbekend.

Gebruik interventie

De Stichting is te kort actief om iets te zeggen over het gebruik, maar het aantal aanvragen om workshops door cyberbreinen neemt toe.

Erkenning of Practice Based

De interventie is niet erkend en is nog volop in ontwikkeling.

Nadere informatie interventie

De website van de stichting wordt momenteel ontwikkeld (door cyberbreinen). Op LinkedIn is meer informatie te lezen.

[Website](#)

[LinkedIn](#)

[Discord](#)

Rol van de gemeente

Pleitbezorger

Financiering

Partner

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X	X	X	X	X		X		X						

Interventies offline wereld

Alleen jij bepaalt wie je bent

Beschrijving interventie

De jongeren krijgen een gestructureerde vrijetijdsbesteding door deelname aan een teamsport op een sportvereniging in de buurt van hun school, met begeleiding door specifiek geselecteerde en opgeleide trainers. De interventie is gericht op het versterken van beschermende factoren en het verkleinen van risicofactoren voor overlast gevend en delinquent gedrag. AJB pakt factoren in het sociale domein aan, zoals school, relaties en vrijetijdsbesteding, en individuele factoren, zoals houding, vaardigheden en agressie.

De doelgroep is jongeren van 12 tot en met 18 jaar die onderwijs volgen aan een praktijkschool of de basis- of kaderberoepsgerichte leerweg van het vmbo.

Offline leefwereld met potentie

Deze interventie richt zich op de offline omgeving, maar biedt met eventuele aanpassing mogelijkheden om te innoveren naar de online omgeving. De risicofactoren die een rol spelen voor overlast gevend en delinquent gedrag zouden kunnen worden aangevuld bijvoorbeeld voor wat betreft online ouderschap.

Kosten interventie

De trainers, materialen, tenues en het lidmaatschap worden volledig vergoed, mede dankzij het Jeugdfonds Sport & Cultuur en Stichting Leergeld.

Gebruik interventie

De interventie wordt door gemeenten, scholen en sportverenigingen gezamenlijk ingezet.

Erkenning of Practice Based

Erkend als Effectief volgens eerste aanwijzingen.

Nadere informatie interventie

[Factsheet](#)

[Website](#)

[Beschrijving op wegwijzer Jeugd en Veiligheid](#)

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X			X		X								

Amigo's

Beschrijving interventie

Amigo's zijn hulpverleners die op school met kinderen werken aan het verminderen van psychosociale problemen. De hulpverlening vindt plaats op school, onder schooltijd en in samenwerking met ouder en leerkracht. Kind, ouders en leerkracht stellen samen met de hulpverlener algemene en persoonlijke subdoelen op. De persoonlijke subdoelen zijn gericht op het verbeteren van specifieke psychosociale vaardigheden. De algemene subdoelen zijn gericht op het versterken van het zelfvertrouwen van het kind en de rol als 'supporter' van ouder en leerkracht. Zij helpen het kind om de persoonlijke subdoelen te bereiken. De psychosociale vaardigheden worden aangeleerd via verschillende oplossingsgerichte en cognitieve gedragstherapeutische werkvormen. Indien nodig wordt motiverende gespreksvoering toegepast.

Offline leefwereld met potentie

Deze interventie richt zich op de offline leefwereld, maar biedt met eventuele aanpassing mogelijkheden om te innoveren naar de online leefwereld.

Kosten interventie

De kosten zitten in de capaciteit van de hulpverleners die op scholen werken.

Gebruik interventie

De methode is ontstaan naar aanleiding van een vraag uit de praktijk en vervolgens in voortdurende co-creatie met kinderen, ouders en basisscholen in Rotterdam-Zuid vormgegeven.

Erkenning of Practice Based

Erkend als Goed onderbouwd.

Nadere informatie interventie

[Factsheet](#)

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X				X		X				X				

BASTA!

Beschrijving interventie

BASTA! wordt ingezet wanneer het kind strafbaar of signaalgedrag heeft vertoond. De BASTA! -medewerker neemt binnen 48 uur contact op met het gezin en bepaalt samen met de opvoeders en het kind wat nodig is om recidive te voorkomen of te stoppen. BASTA! richt zich op het kind, de opvoeders, de school en de buurt waarin het kind woont.

Deze interventie is gericht op de begeleiding van kinderen jonger dan 12 jaar die vanwege het plegen van kleine delicten in aanraking zijn gekomen met de politie. De aanpak is integraal. Voor zover bekend is deze interventie gericht op de offline omgeving.

Offline leefwereld met potentie

Deze interventie richt zich op de offline omgeving, maar biedt met eventuele aanpassing mogelijkheden om te innoveren naar de online omgeving.

Kosten interventie

De methode wordt gebruikt door jeugdprofessionals. Kosten betreffen vermoedelijk enkel de opleiding en in te zetten capaciteit.

Gebruik interventie

De interventie wordt door jeugdprofessionals ingezet.

Erkenning of Practice Based

Erkend als Goed onderbouwd en geaccrediteerd door Stichting Kwaliteitsregister Jeugd.

Nadere informatie interventie

[Factsheet](#)

[Digitale tool \(inlog vereist\)](#)

[Website JSO](#)

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X					X	X								

Bubble Games

Beschrijving interventie

Voor het project is een casus gebruikt waar is ingezoomd op spanningen tussen bewoners enerzijds en jongeren anderzijds in een winkelcentrum in de wijk Meerhoven in Eindhoven. Hier is op dit moment nog geen conflict, maar er zijn behoorlijke irritaties tussen jongeren en bewoners die kunnen leiden tot grote problemen. Daarom zijn we op zoek gegaan naar oplossingen met een team van ontwerpers, onderzoekers en experts. Het doel was om kennis op te halen over hoe empathie te ontwerpen, aan de hand van een echte case. Dit experiment is de start van een langer lopend project om vanuit kennis middelen te ontwikkelen om spanningen te temperen.

Offline leefwereld met potentie

Dit project is nog niet gericht op cybercrime, maar biedt mogelijkheden om potentiële slachtoffers en daders te laten kennismaken met elkaars posities.

Kosten interventie

Onbekend

Gebruik interventie

Het project is uitgevoerd door het Bubble Games consortium, ontstaan onder de rook van het Fieldlab Sociale Cohesie van poppodium de Effenaar in Eindhoven. Het consortium bestaat uit de Gemeente Eindhoven, Fabrique, LB MGMT, TU Delft, VR Gorilla, Fonkeling en Fontys.

Erkenning of Practice Based

Onbekend

Rol gemeente

Regievoering

Nadere informatie interventie

[Website](#)

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X		X		X				X				

Homerun (binnen Aanpak Geldezels)

Beschrijving interventie

Homerun wordt aangeboden door Humanitas DMH. Homerun is trajectbegeleiding op maat voor jongvolwassenen (vanaf 16 jaar) met een licht verstandelijke beperking die problemen hebben met verschillende onderdelen van het leven.

Offline leefwereld met potentie

Homerun Humanitas werkt samen met het OM, Reclassering Rotterdam, het Expertise Team Financiën van de Gemeente Rotterdam en de politie Rotterdam binnen het project Aanpak Geldezels.

Kosten interventie

Humanitas DMH is een zorginstelling.

Gebruik interventie

Het project Aanpak Geldezels is in 2020 binnen de eenheid Rotterdam gestart. In de praktijk bleek dat voor de kwetsbaren/LVB-jongeren een specifieke aanpak nodig is.

Erkenning of Practice Based

Het totale project Aanpak Geldezels, waarbinnen met o.a. Homerun wordt samengewerkt is opgenomen in het onderzoek Op zoek naar de parels bij de lokale aanpak van cybercriminaliteit en gedigitaliseerde criminaliteit.

Nadere informatie interventie

Rapport Op zoek naar de parels

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X		X		X	X			X	X			

Join Us programma

Beschrijving interventie

Join Us richt zich op jongeren van 12 tot en met 25 jaar die zich langere tijd en in sterke mate eenzaam voelen. Dit wordt chronische eenzaamheid genoemd. De jongeren moeten een intrinsiek motivatie hebben om mee te doen en de vaardigheden bezitten om te leren sociaal redzaam te worden. Join Us organiseert tweewekelijkse bijeenkomsten voor jongeren. Na aanmelding en screening mogen jongeren één oefenbijeenkomst meedraaien. Hierna volgt deelname aan de bijeenkomsten. Iedere jongere stroomt in en uit wanneer het voor hem passend is. Zij doorlopen gezamenlijk een traject waarin individuele sociale challenges zijn opgenomen. De meeste jongeren nemen ongeveer één jaar deel aan Join Us. Op de website van Join Us worden jongeren geïnformeerd over het Join Us programma en aangespoord zich aan te melden. Daarnaast worden Google advertising en sociale media (Facebook, Instagram, Twitter, YouTube) ingezet om het bereik onder jongeren te vergroten.

Offline leefwereld met potentie

Join Us is gericht op de offline leefwereld. Voor cyberbreinen, die vaak in een isolement zitten, zou dit een interventie kunnen zijn die met doorontwikkeling kan leiden tot het voorkomen van daderschap. Kwetsbare jongeren kunnen met deze interventie weerbaarder worden gemaakt. In potentie is het een interventie die ook op het gebied van het voorkomen van cybercrime een rol kan spelen.

Kosten interventie

Jeugdprofessionals, opgeleid door de Stichting Join Us van regionale sociaal werkorganisaties begeleiden de jongeren.

Gebruik interventie

Volgens de website hebben meer dan 70 gemeenten een Join Us locatie. Join Us online is er voor jongeren tussen de 18 en 30 jaar die niet op een Join Us locatie terecht kunnen.

Erkenning of Practice Based

De interventie is erkend als Goed onderbouwd.

Nadere informatie interventie

Beschrijving interventie

Website

Beschrijving in de Databank Effectieve Sociale Interventies

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X		X			X				X			

Kinderwerk

Beschrijving interventie

Het kinderwerk is voor alle kinderen tot ongeveer 12 jaar. Kinderen kunnen hier elkaar in hun vrije tijd ontmoeten, samen spelen en nieuwe ervaringen opdoen. Kinderwerkers ondersteunen kinderen van ongeveer 4 tot 12 jaar bij het opgroeien. In principe richt het kinderwerk zich op alle kinderen, maar extra aandacht gaat uit naar kinderen die een extra steuntje in hun rug kunnen gebruiken. De kinderen maken vrijwillig gebruik van kinderwerk. Het is een invulling van hun vrije tijd. Soms werken kinderwerkers samen met basisscholen.

Uit onderzoek blijkt dat beleidsmakers en samenwerkingspartners nog vaak denken dat kinderwerk draait om 'leuke spellen of knutselen'. Kinderwerkers gebruiken inderdaad activiteiten of spelvormen, maar dan als middel om hun doelstellingen te bereiken. Deze doelstellingen zijn vaak vrij breed:

- Het bevorderen van een gezonde leefstijl.
- Het ontwikkelen van talenten en oefenen van persoonlijke en sociale competenties.
- Het signaleren van opvoedkwesties en zorgsignalen.
- Kinderen in contact laten komen met andere culturen of achtergronden.

Hierbij werken ze vaak samen met partners, zoals het jongerenwerk, basisscholen, wijkteams, kinderopvang of de politie.

Offline leefwereld met potentie

Door de experts is deze interventie specifiek genoemd om in te zetten in het kader van vroegsignalering.

Kosten interventie

Onbekend.

Gebruik interventie

Onbekend.

Erkenning of Practice Based

De interventie is opgenomen in de database van het NJi.

Nadere informatie interventie

Informatie bij het NJi

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X			X			X				X				

Leerstraffen

De Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) adviseert het Openbaar Ministerie en de Rechtbank over de eventuele straf/hulpverlening voor jongeren tussen de 12 en 18 jaar die een strafbaar feit hebben gepleegd. In het kader van adolescentenstrafrecht adviseert de RvdK soms ook over jongeren tussen 18 en 23 jaar.

De raadsonderzoeker van de Raad voor de Kinderbescherming komt in actie wanneer een jongere een delict heeft gepleegd. Het gaat hier dus om daders die al in het strafrecht terecht zijn gekomen. Gezocht is naar interventies die min of meer specifiek gericht zijn op daders binnen het cyberdomein. Deze lijken er (naast de Halt-interventie Hack_Right) (nog) niet te zijn.

De Raad voor de Kinderbescherming kan drie verschillende, erkende, leerstraffen adviseren:

- TACT
- Tools4U
- So-Cool

Interventie TACT

De leerstraf TACT is een training waarbij de jongere leert hoe hij het beste met boosheid en andere gevoelens om kan gaan. De jongere leert risicovolle situaties te herkennen en leert vaardigheden om hiermee om te gaan. De jongere kan ook leren hoe hij kan voorkomen dat andere mensen boos op hem worden, of hoe hij in moeilijke situaties rustig kan blijven. De jongere leert om niet meer te reageren met slaan, vechten of brutaal zijn. Hij denkt eerst na, voordat hij iets doet.

Er zijn 2 soorten TACT-trainingen: regulier en plus. De plus-training is speciaal voor jongeren die wat meer moeite hebben met leren.

De jongere heeft 20 tot 23 keer een trainingsbijeenkomst. De trainingen zijn 2 keer per week. Na elke training krijgt de jongere huiswerk. De ouders zijn in ieder geval aanwezig bij het eerste gesprek, bij het eindgesprek en bij een gesprek ongeveer op de helft van de training. Bij de plus-training is er een extra bijeenkomst voor de ouders.

Meer informatie:

[Brochure](#)

Interventie Tools4U

De leerstraf Tools4U is een training waarbij de jongere sociale vaardigheden leert. Het gaat bijvoorbeeld over hoe de jongere met mensen omgaat en hoe dit misschien anders of beter kan. Of hoe de jongere aan kan geven dat hij iets niet wil.

Er zijn 4 soorten Tools4U-trainingen: regulier, regulier plus, verlengd en verlengd plus. Het verschil tussen deze soorten is het aantal keer dat de jongere moet komen en het aantal keer dat de ouders aanwezig moeten zijn. Welk soort training de jongere volgt, hangt af van wat hij nodig heeft om ander gedrag aan te leren en wat de opgelegde straf is.

De jongere heeft 8 tot 14 keer een trainingsbijeenkomst. De trainingen zijn meestal 1 en soms 2 keer per week. De ouders zijn in ieder geval aanwezig bij het eerste gesprek en het eindgesprek. Bij de plus-soorten krijgen jongere en ouders ook samen training, en zijn er bijeenkomsten alleen voor de ouders.

Meer informatie:

[Brochure](#)

Interventie So-Cool

De leerstraf So-Cool is een training waarbij de jongere sociale vaardigheden leert. Het gaat bijvoorbeeld over hoe de jongere met mensen omgaat en hoe dit misschien anders of beter kan. Of hoe de jongere aan kan geven dat hij iets niet wil. So-Cool is speciaal voor jongeren die wat meer moeite hebben met leren. Tijdens de training zal gezocht worden naar een buddy. Een buddy is iemand die de jongere goed kent en die hem gaat helpen bij de training.

Er zijn 2 soorten So-Cool-trainingen: regulier en verlengd. Het verschil tussen de soorten is het aantal keer dat de jongere moet komen. Welk soort training de jongere volgt, hangt af van wat hij nodig heeft om ander gedrag aan te leren en wat de opgelegde straf is.

De jongere heeft 17 of 23 keer een trainingsbijeenkomst. De trainingen zijn meestal 1 en soms 2 keer per week. Na elke training krijgt de jongere huiswerk. De ouders zijn in ieder geval bij het eerste gesprek, bij het eindgesprek en bij een gesprek op ongeveer de helft van de training. Ook is er een bijeenkomst waarbij de jongere en ouders samen training krijgen.

Meer informatie:

- [Brochure](#)

Moti-4

Beschrijving interventie

Moti-4 is een laagdrempelig traject van gesprekken voor jongeren van 14 tot en met 24 jaar die in de problemen dreigen te raken door middelengebruik, gokken of gamen. Doel is het terugdringen van het probleemgedrag. Jongeren worden doorverwezen door hun ouders, door instellingen voor jongerenopvang en door leerlingbegeleiders uit het voortgezet onderwijs en mbo-onderwijs. Ook leerplichtambtenaren verwijzen jongeren door voor dit aanbod. Scholen werken samen met Moti-4 via het Helder Op School (HOS) programma van Trimbos instituut.

Offline leefwereld met potentie

De interventie richt zich onder meer op het terugdringen van (overmatig) gamen, maar is voor dit deel niet erkend.

Kosten interventie

Het project is gefinancierd door het ministerie van VWS en wordt uitgevoerd door Verslavingskunde Nederland.

Gebruik interventie

De interventie wordt aangeboden in elke provincie, onder meer via Jellinek, Tactus Verslavingszorg, Iriszorg en Novadic Kentron.

Erkenning of Practice Based

De interventie is erkend op Goede aanwijzingen voor effectiviteit, maar uitsluitend voor het verminderen van cannabisgebruik. Er is onvoldoende evidentie aangeleverd voor het effect van Moti-4 op andere soorten middelengebruik, gokken en gamen.

Nadere informatie interventie

[Uitgebreide omschrijving](#)

[Website](#)

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X		X		X				X				

Samen Stevig Staan

Beschrijving interventie

Samen Stevig Staan is een behandelprogramma voor jeugdigen van 9 tot 16 jaar met een licht verstandelijke beperking in combinatie met gedragsproblemen. Doel is vermindering van het probleemgedrag van het kind door de opvoedingsvaardigheden van de ouders en de sociale vaardigheden en probleemoplossende vaardigheden van de jeugdigen te trainen in groepsbijeenkomsten.

De interventie bestaat uit twee kerncomponenten; een oudertraining en een kindertraining die in groepsverband worden gegeven.

Offline leefwereld met potentie

De doelgroep is jeugdigen met een gecombineerde problematiek van gedragsproblemen en een licht verstandelijke beperking. Dit zijn ook jeugdigen die het risico lopen in de online leefwereld hetzij dader, hetzij slachtoffer te worden. De interventie kan met aanpassing wellicht doorontwikkeld worden naar de online leefwereld. Bij deze interventie is met name ook de oudertraining een interessante component. In de kindertraining is onder andere ook aandacht voor het onder druk gezet worden.

Kosten interventie

De kosten bestaan voor uitvoerende instellingen voornamelijk uit tijdsinvestering.

Gebruik interventie

Samen Stevig Staan wordt toegepast bij kinderen die deelnemen aan ambulante behandeling of dagbehandeling in een behandelsetting voor kinderen met een licht verstandelijke beperking. De kinderen wonen nog thuis.

Erkenning of Practice Based

De interventie is erkend als Goed onderbouwd.

Nadere informatie interventie

Uitgebreide omschrijving

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X					X	X							

School2Care

Beschrijving interventie

School2Care is een geïntegreerd aanbod van onderwijs, (jeugd)zorg en begeleide vrijetijdsbesteding voor jongeren (12-17 jaar) met zeer complexe problemen die niet of nauwelijks nog naar school gaan. De jongere krijgt 6 tot 9 maanden een intensief dagprogramma. Daarna stroomt de jongere door naar een reguliere opleiding, stage of werk waarbij hij 6 maanden ambulante begeleiding ontvangt.

Offline leefwereld met potentie

School2Care is een bijzondere school. Voor met name de cyberbreinen die niet meer naar regulier onderwijs gaan, zou deze school een optie kunnen zijn. Dan zou het onderwijs wel meer gericht moeten zijn op de interesses en talenten van deze specifieke jongeren.

Kosten interventie

Verschilt per regio.

Gebruik interventie

De gemeente Rotterdam gebruikt deze interventie onder meer en kent de School2Care De Vliet.

Aanmelding van een jongere kan op verschillende manieren in Rotterdam:

- Met een voorwaardelijk gesloten machtiging of een geschorste gesloten machtiging.
- Strafrechtelijke plaatsing.
- Onderwijs Zorg Arrangement-route vanuit de gemeente Rotterdam, met een TLV (toelaatbaarheidsverklaring vanuit school) in combinatie met een onderwijs-zorg-arrangement afgegeven door de gemeente Rotterdam.
- Op factuurbasis vanuit de gemeente Rotterdam Rijnmond.

Erkenning of Practice Based

De interventie is erkend als Goed onderbouwd.

Nadere informatie interventie

Uitgebreide omschrijving

Website

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X			X		X	X			X	X			

Stop Nu Ander Plan (SNAP)

Beschrijving interventie

Stop Nu Ander Plan (SNAP) is ontwikkeld in Canada. De interventie wordt ingezet met als doel ernstig probleemgedrag van jongens tussen de 6 en 12 jaar te verminderen en crimineel gedrag en recidive te voorkomen. Het basisprogramma dat dertien weken duurt, bestaat uit parallelle groepstrainingen voor de jongens en de ouders. Met cognitieve gedragstherapeutische technieken, psycho-educatie, rollenspellen, huiswerkopdrachten, ontspanningsoefeningen en gedragscontracten wordt gewerkt aan het verminderen van de gedragsproblemen van de jongens en het vergroten van de opvoedvaardigheden van de ouders. Naast de groepstrainingen wordt, op basis van een risicotaxatie, aanvullende begeleiding geboden, zoals gezinsbegeleiding, huiswerkbegeleiding, individuele begeleiding van het kind, begeleiding bij pesten, brandpreventie of begeleiding bij het stoppen met stelen.

Offline leefwereld met potentie

De begeleiding zou kunnen worden uitgebreid naar de online omgeving.

Kosten interventie

De kosten zijn vooralsnog onbekend.

Gebruik interventie

De insteek is dat zodra een verwijzer (politie, school, huisarts, jeugdzorg) belt naar SNAP, een van de SNAP-trainers binnen 24 tot 48 uur contact opneemt met de verwijzer. Uit informatie [online](#) blijkt dat de aanmeldingen bij SNAP in Flevoland zijn teruggelopen en dat financiële middelen voor langdurig contact en/of follow-up ontbreken. Het traject wordt onder meer aangeboden door Intermetzo, gespecialiseerde jeugdzorg, in een aantal regio's.

Erkenning of Practice Based

De interventie is erkend als effectief volgens eerste aanwijzingen.

Nadere informatie interventie

[Uitgebreide beschrijving](#)

[Folder](#)

[YouTube-kanaal](#) StopNowAndPlan

[Beschrijving](#) op Wegwijzer Jeugd en Veiligheid

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X					X	X								

TOPs! hulpverleningsvariant

Beschrijving interventie

TOPs! hulpverleningsvariant is bedoeld voor jongeren van 12-24 jaar die antisociaal gedrag en/of delinquent gedrag vertonen. Tijdens wekelijkse groepsbijeenkomsten werken de jongeren aan sociale vaardigheden, omgaan met boosheid, moreel redeneren en wederzijdse hulp, met als doel het bevorderen van pro sociaal gedrag en een positieve groepscultuur.

Offline leefwereld met potentie

Het werken aan sociale vaardigheden en moreel redeneren zijn elementen die ook in de digitale wereld van pas kunnen komen.

Kosten interventie

De kosten richten zich op het opleiden van medewerkers, het voorbereiden en uitvoeren van de TOPs! -bijeenkomsten, het coachen en beoordelen van de TOPs! -trainers en -coaches, de herhalingstrainingen en de werkbladen voor de deelnemers en overig ondersteunend materiaal.

Gebruik interventie

Uit de uitgevoerde procesevaluatie blijkt dat TOPs! in 2015 en 2016 in justitiële jeugdinrichtingen en jeugdhulpinstellingen meestal een verplicht onderdeel van het dagprogramma was. Na de procesevaluatie zijn verbeteringen aangebracht en wordt steeds meer gewerkt met vaste trainers.

Erkenning of Practice Based

De interventie is erkend als Goed Onderbouwd.

Nadere informatie interventie

Uitgebreide beschrijving

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X		X		X								

Tools4U

Beschrijving interventie

Tools4U is een leerstraf voor jongeren die een delict hebben gepleegd. Het is een korte, individuele interventie om de kans op nieuwe delicten te verminderen. Jongeren van 12 tot 23 jaar die een of meer delicten hebben gepleegd waarbij tekorten in cognitieve of sociale vaardigheid een rol speelden. Het gaat om delicten als diefstal, openlijke geweldpleging, inbraak, mishandeling of vernieling.

Offline leefwereld met potentie

Deze leerstraf zou ook kunnen worden uitgebreid met de online leefwereld van de jongeren.

Kosten interventie

De kosten richten zich met name op de opleiding tot trainer en de kosten van het kwaliteitssysteem.

Gebruik interventie

Tools4U wordt door de rechter opgelegd na advies van de Raad voor de Kinderbescherming. De trainingen worden uitgevoerd door trainers met een geldige licentie als Tools4U trainer, aangesloten bij organisaties die een contract hebben met de Raad voor de Kinderbescherming. Elke vier jaar vindt aanbesteding plaats.

Erkenning of Practice Based

De leerstraf is erkend als Effectief volgens eerste aanwijzingen.

Nadere informatie interventie

Uitgebreide beschrijving

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
	X	X			X	X							X	

Topzorg

Beschrijving interventie

De interventie Topzorg is voor jongeren die in de afgelopen vijf jaar minimaal twee keer zijn aangehouden. Het doel van Topzorg is het stoppen van delict-gedrag bij jongvolwassenen en het verminderen van algemene recidive. Minimaal één misdrijf heeft een fors negatieve uitwerking gehad op de slachtoffers. Bij de doelgroep is sprake van een hoog recidiverisico en een opgelegde behandeling vanuit een strafrechtelijk kader. Er bestaat een Topzorg Min en een Topzorg Plus variant. Bij Topzorg Min worden taken die gericht zijn op arbeidstoeleiding, huisvesting en bijvoorbeeld schuldsanering door ketenpartners overgenomen. Wel zal de behandelaar dan in het begin meegaan met gesprekken die voor de jongvolwassene lastig zijn om te voeren. Er wordt een plus variant aangeboden als er in de regio onvoldoende gebruik gemaakt kan worden van ketenpartners.

Offline leefwereld met potentie

De interventie is gericht op het voorkomen van recidive. Door deze interventie uit te breiden naar de online leefwereld, waaronder op het gebied van arbeidstoeleiding in de IT-wereld, zou dit een instrument kunnen worden op het gebied van Jeugd en Cyber.

Kosten interventie

Topzorg-behandelaren moeten een basisopleiding volgen. De kosten zitten in opleiding, tijdsinvestering, en materiaalkosten.

Gebruik interventie

De interventie wordt ingezet binnen een forensisch kader. De Waag heeft met de interventie ervaring opgedaan. Het programma wordt sinds 2011 op twee vestigingen aangeboden, sinds 2015 op vier vestigingen en sinds 2022 op drie vestigingen.

Erkenning of Practice Based

De interventie is erkend als Goed onderbouwd.

Nadere informatie interventie

[Uitgebreide beschrijving](#)

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyber-brein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
		X			X	X								

Video-hometraining

Beschrijving interventie

Video-hometraining wordt ingezet bij hulpvragen van ouders over de opvoeding van hun kinderen. Een hulpverlener analyseert video-opnamen van de dagelijkse omgang van de ouders met hun kinderen samen met de ouders. Daarbij is de inbreng van de ouders leidend. Het hoofddoel is de opvoedvaardigheden, en de interactievaardigheden die daarmee samenhangen, te verbeteren. Daardoor kunnen de ouders weer positief leidinggeven aan de ontwikkeling van hun kinderen.

Offline leefwereld met potentie

Ouders spelen ook bij de doelgroep van Jeugd en Cyber een belangrijke rol. Het bieden van tools om met je kind in gesprek te gaan over online gedrag is een van de mogelijkheden om kinderen meer weerbaar te maken en kan een preventieve werking hebben. De interventie maakt geen melding van het bespreken van die online wereld.

Kosten interventie

De interventie wordt ingezet van de Centra voor Jeugd en Gezin en vanuit Jeugdzorg.

Gebruik interventie

VHT in gezinnen met kinderen in de basisschoolleeftijd wordt in 2021 vanuit 192 gespecialiseerde jeugdzorgorganisaties en in 143 gemeentes in Nederland vanuit de lokale teams (CJG's) aangeboden, verspreid over alle provincies.

Erkenning of Practice Based

De interventie is erkend als Goed onderbouwd.

Nadere informatie interventie

[Uitgebreide beschrijving](#)

[Overzicht organisaties en locaties](#)

Plotresultaat

Leeftijd			Criminaliteitspreventie			Dadergericht				Slachtoffergericht				Situationeel
8-12	12-18	18+	Prim.	Sec.	Tert.	Dader Algemeen	Kwetsbaar	Cyberbrein	Opportunist	Slachtoffer Algemeen	Kwetsbaar	Onwetend	Opportunist	Technische middelen
X					X	X				X				

Bijlage 2.

Input van de experts

De input van de experts

Tijdens de Field Lab sessie met experts⁸ is een eerste indruk gepresenteerd en getoetst.

Tijdens de sessie stonden drie vragen centraal;

1. Klopt het beeld van de geconstateerde witte vlekken?
2. Welke interventies zijn er (in ontwikkeling) die zich richten op de witte vlekken?
3. Welke behoeftes bestaan in de praktijk?

De beantwoording van deze drie vragen is verwerkt in de onderstaande beschrijving van het beeld van de experts.

Het beeld van de experts

Scholen

Waar het om jeugd gaat, denkt men altijd eerst aan de rol van de school. Veel interventies blijken uit lespakketten en gastlessen te bestaan. De deelnemers zijn het over een aantal elementen eens; Scholen worden overvraagd, het curriculum is niet vastgesteld en de verschillende interventies worden versnipperd aangeboden en kennen geen onderlinge samenhang. Zo is het voor docenten niet eenvoudig om te beoordelen welk lespakket bijvoorbeeld kwalitatief goed is. Docenten beschikken vaak ook niet over de inhoudelijke kennis om die beoordeling te kunnen uitvoeren.

Ouders

De deelnemers constateren dat er geen (of nauwelijks) interventies opgenomen zijn die zich richten op de ouders, terwijl niet alleen de school een rol heeft bij de digitale veiligheid in brede zin, maar ook, of juist, de ouders. Het betrekken van ouders komt wel naar voren bij de zogenoemde offline interventies. Deze interventies, erkend door het NJI, richten zich niet specifiek op de cyberwereld. De deelnemers zien hier kansen op doorontwikkeling. De vraag is hoe ouders meer betrokken kunnen worden en ondersteund kunnen worden om over de online leefwereld met hun kinderen een gesprek te kunnen voeren, en ook daadwerkelijk die leefwereld beter kunnen leren begrijpen. Dit vereist een langere inzet dan een eenmalige interventie en geldt feitelijk niet alleen voor ouders, maar ook voor bijvoorbeeld docenten en jeugdwerkers.

Online wereld en de zorg

De online wereld van jongeren is de “nieuwe” ontmoetingsplek en vrijetijdsbesteding voor jongeren. Waar in de offline wereld veel zorg georganiseerd is rondom dit thema, is in de online wereld geen of weinig professionele hulp beschikbaar bij dilemma's of vraagstukken. Als een jongere online een fout begaat of een vergissing maakt, is voor de jongere geen duidelijk loket beschikbaar om naar toe te gaan voor hulp. Die zorgfactor, waarbij herstel in feite voorop staat, ontbreekt. De kloof met de offline leefomgeving is daarmee groot.

Schrappen in plaats van méér, en borging

Tijdens de sessie is gesproken over het beoordelen van interventies en werd de vraag gesteld naar een methodiek, wellicht een minder zwaar traject dan voor de NJI-interventies, voor het beoordelen van de huidige interventies. Veel van de in dit overzicht opgenomen interventies zijn slapend, niet meer actief of worden niet doorontwikkeld. Het is weinig dynamisch, zo kwam naar voren. In plaats daarvan worden steeds nieuwe interventies en proefballonnetjes bedacht. De deelnemers denken dat het tijd is om de bestaande interventies te filteren en stilstaande of niet meer actief zijnde interventies te schrappen. Focus op goed werkende interventies die aangepast kunnen worden aan

⁸ Vertegenwoordigers van de volgende organisaties waren aanwezig: Project Gamers met de Politie, Stichting Cyberbrein, DIVD, HackShield, Gemeente Almere, het CCV, Ministerie van Justitie en Veiligheid, Youth Cyber Team Arnhem, Willem Schrikker Stichting, Jeugdreclassering, Landelijke Eenheid, COPS-team politie, het NJI, VeiligheidsAlliantie regio Rotterdam en de Haagse Hogeschool

nieuwe ontwikkelingen heeft de voorkeur. Bovendien is het tijd om de goed werkende interventies te gaan borgen. Veel interventies betreffen nog pilots of projecten en zijn gekenmerkt door de tijdelijkheid van de interventie.

Trechtermodel

In de discussie kwam de sterke behoefte aan een overzicht van de interventies naar voren, waarbij de deelnemers de suggestie deden om een trechtermodel te hanteren. Van breed inzetbare interventies voor een brede doelgroep, naar interventies die specifiek op bepaalde doelgroepen ingezet kunnen worden, en in onderlinge samenhang kunnen worden aangeboden. De deelnemers stellen voor om een basis te leggen met bestaande interventies en de innovaties naast het standaard aanbod te laten plaatsvinden.

Signalering

De behoefte is uitgesproken om in een vroegtijdig stadium zicht te krijgen op jeugdigen die zich bezig (kunnen) houden met cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. De signalering van deze jeugdigen blijkt in de kinderschoenen te staan. Het is een witte vlek, zowel ten aanzien van de kwetsbare (potentiële) daders, als ten aanzien van de opportunistische daders. Als mogelijke partner wordt bijvoorbeeld de leerplichtambtenaar van een gemeente genoemd. Deze medewerker krijgt als eerste, naast de school zelf, zicht op schooluitval. Docenten, mentoren en hulpverleningsinstanties kunnen eveneens zicht krijgen en signalen doorgeven. De vraag die uitgewerkt moet worden is op welke manier de signalen verzameld kunnen worden, en welke instantie aan zet is om met die signalen aan de gang te kunnen gaan. Jeugdzorg, zo bleek tijdens de discussie, staat in feite nog aan het begin waar het cybercrime en digitale criminaliteit betreft en ook partijen zoals de Willem Schrikker Stichting en Jeugdreclassering zien een witte vlek in hun aanpak waar het deze delicten betreft. Bovendien beseffen de experts dat op het moment reclassering aan zet komt, het strafrecht in werking is getreden. De weg terug naar een legaal bestaan is dan moeilijker. Signalering vindt nog ongestructureerd plaats. Het hangt af van een individu of acties ondernomen worden. De vertrouwensband die opgebouwd wordt met de jongere kan ertoe leiden dat een volwassene minder snel het signaal zal doorgeven dat mogelijk iets aan de hand is en interventies nodig zijn. Deze problematiek speelt uiteraard niet alleen binnen het cyberdomein, maar in het gehele leefdomein van jongeren.

Digitale kennis heeft waarde

Veel jongeren vinden het leuk om mee te werken aan het verspreiden van kennis door presentaties te geven of workshops. Ze ondersteunen graag mensen bij digitale uitdagingen en doen mee met challenges. Hun kennis en ervaring wordt steeds vaker gevraagd, maar minder vaak tegen een reële vergoeding. Het advies is hun digitale kennis in te zetten in (o.a.) projecten en daar een vergoeding voor te betalen. Een voorbeeld is de bijdrage die jongeren leveren aan het Discord-kanaal van de re_BootCMP. Met samenwerking komen we verder is het motto. Interventies die zich richten op het betrekken van de jongeren en het (ook financieel) waarderen van hun skills, zouden van meerwaarde kunnen zijn.

Parels

De experts hebben een aantal interventies genoemd die aanknopingspunten bieden voor de City Deal Jeugd en cybercrime. Deze interventies zijn opgenomen in het overzicht en betreffen:

- De interventies van JINC
- De pilot verplicht financieel toezicht
- De pilot Cybercrime Nazorg van de VAR
- Workshop voor en door ouders, Stichting Cyberbrein
- U-night

Bijlage 3.

Input van de PmG-gemeenten

Input van de 15 PmG-gemeenten

Op 12 oktober 2023 werd een sessie met de 15 PmG-gemeenten gehouden over interventies Jeugd en Cybercrime. De agenda voor de sessie bestond uit twee delen, namelijk de presentatie van de zes eerder geselecteerde interventies vanuit de City Deal, en het verder verrijken van het onderzoek naar de witte vlekken. De deelnemers hebben op de door de experts geconstateerde witte vlekken gereageerd met mogelijke innovaties en ideeën, waarbij in elk geval onderschreven werd dat de genoemde witte vlekken inderdaad aandacht behoeven.

(Vroeg)signalering daders

Deelnemers stellen voor BJO's (Breed-Jeugd-Overleggen) in te richten met als doel de vroegsignalering mogelijk te maken in een samenwerking tussen Halt, de Boa's, politie, het basisonderwijs en het jeugdwerk. Het ophalen van signalen zou kunnen plaatsvinden op scholen door jongerenwerkers, bijvoorbeeld door lessen over digitale weerbaarheid.

Door deelnemers werd specifiek de interventie Kinderwerk genoemd. Kinderwerk is het sociaal werk met kinderen tot 12 jaar. Het is een professionele voorziening in het sociale netwerk rond een kind, ouder en gezin. Kinderwerk richt zich op alle kinderen in een buurt, met extra aandacht voor kinderen in een kwetsbare situatie die meer ondersteuning kunnen gebruiken⁹. Kinderwerk is een interventie gericht op vroegsignalering, waarbij de digitale component nog niet staat beschreven, maar mogelijk wel kansen biedt. Om deze reden is Kinderwerk aan de offline interventies toegevoegd.

Opportunistische daders

De deelnemers stellen een patseraanpak voor. Zichtbaar afpakken bij aanhoudingen en zoekingen in de vorm van het leggen van conservatoir beslag is hier de norm. Positieve rolmodellen in de wijken en het bieden van perspectief aan deze opportunisten zou het gedrag mogelijk kunnen beïnvloeden. Het perspectief richt zich op het op een eerlijke manier verdienen van geld, met de mogelijkheid om ondersteuning te bieden aan jongeren van ongeveer 12 jaar in de armere wijken.

Interventies gericht op de ouders

Deelnemers koppelen interventiemogelijkheden aan school en bezoek thuis. Op ouderavonden zouden ouders kennis kunnen maken met de online leefomgeving van hun kinderen. Tijdens huisbezoeken worden ouders geïnformeerd over het (mogelijke) delict gedrag en kunnen zij meer handvatten krijgen hoe hiermee om te gaan. Door meerdere deelnemers werd ook de mogelijkheid genoemd om juist de kinderen trainingen en voorlichting te laten geven aan ouders, iets wat aansluit bij de Hero-gedachte vanuit HackShield en de interventie voor ouders vanuit Stichting Cyberbrein. Bij de gemeentelijke aanpak van geldezels wordt benadrukt dat ouders bij de eerste aanvraag van een bankrekeningpas voor hun kinderen informatie moeten ontvangen over het fenomeen, evenals richtlijnen om hun eigen kinderen te waarschuwen.

Verbinding met jeugdzorg

Jeugdzorg is een divers begrip, het is voor deelnemers niet helemaal helder wat precies onder jeugdzorg en jeugdwerk valt. De deelnemers geven aan dat er weinig capaciteit beschikbaar is bij "jeugd". Binnen de gemeentelijke aanpak geldezels zullen vooral de plaatselijke projectleiders de verbinding moeten leggen. Deelnemers signaleren tot slot dat ten aanzien van de nazorg voor de 18+-jongeren die uit de jeugdhulpverlening en gesloten jeugdzorg komen, ook onvoldoende activiteiten plaatsvinden. Jongeren vallen in een gat. Een voorzichtige conclusie naar aanleiding van deze opbrengst is dat de verbinding met jeugdzorg, voor alle leeftijdsgroepen tot en met 25 jaar, een echte witte vlek is.

Kwetsbare daders en slachtoffers

⁹ <https://www.nji.nl/kinderwerk/wat-is-kinderwerk>

Een concreet voorstel vanuit een van de deelnemende gemeenten is de ambitie om het project Cyberbooth uit te breiden voor de doelgroep jongeren op speciaal voortgezet onderwijs en/of LVB-problematiek. Het project Cyberbooth was nog niet eerder opgenomen in dit rapport en is daarom alsnog toegevoegd.

Gebruikte bronnen

- Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
- Cyberdaders: uniek profiel, unieke aanpak?, Veiligheidsalliantie regio Rotterdam en de Universiteit Leiden, 2020
- Databank Effectieve Jeugdinterventies
- Factsheet Jeugdcriminaliteit en preventie in de digitale wereld, Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid, oktober 2020
- Interventieoverzicht Cyberweerbaarheid, Veiligheidsalliantie regio Rotterdam, 2022
- Interventies voor jeugdige daders van cybercrime, K. Oosterwijk en T.F.C. Fischer, WODC 2017
- JGZ Interventiebibliotheek
- Justitiële interventies voor jongeren en volwassenen, Trimbos instituut
- Wegwijzer Jeugd en Veiligheid

Disclaimer

Het gebruik van dit rapport staat iedereen vrij. Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend. In de rapportage wordt verwezen naar webpagina's. Deze kunnen in de loop van de tijd veranderen. Iedere lezer wordt uitgenodigd om aanvullingen te doen of onvolkomenheden te melden bij het CCV-team Jeugd en Cyber.

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) is een onafhankelijke stichting die partijen en veiligheidsprofessionals helpt om Nederland veiliger en leefbaarder te maken.

Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
Churchillaan 11, 3527 GV Utrecht
Postbus 14069, 3508 SC Utrecht

T (030) 751 6700
E info@hetccv.nl
I www.hetccv.nl

